

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

IX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

2019. JÚNIUS

400 Ft

BAKA GYÖRGYI

KÖZÖS GYÖKÉR

Végső hullásom előtt
búcsúzóul megállok,
rápillantok a világnak
parányi részére, amely
érintkezik velem.

Engedem, hogy recsegve
befogadjon a rozszant fotel,
sírásaim és írásaim,
eszmélkedésem helye.

A gyöngye fényű lámpa
rám pislog, visszaidézi,
mily sokat volt segítőm
az olvasásban: szó-mezők,
szó-sivatagok bejárásában.

Végső hunyorgásomban,
mikor már mit se látok,
kigyullad néhány fogalom,
rejtélyek örvénylő forgataga
szédít, és ébredésre készlet.

Alig fogom fel, mégis érzem,
engem szólítanak a szavak,
talán a hagyomány őrizte
belső terek homályába,
ahol az Egy összekapcsoló
ereje a közös gyökér.

BARNA JÚLIA

SZEMBENÉZÉS

a páraruhás idők misztikus sejtelmében
különös lényeket növesztő emberiségnek
szembe kell nézni múlttal jövővel
a rajtakapott reménytelenségben:
valami romlatlan ép maradt-e még
vagy velejéig bűzlik az egykor lelket bíró anyag?
kiköpött rágógumi a szívjóóság és étel a gyűlölet-drog
bulvár-folyondár gyilok-üzemmód és innen nincs tovább?
ismétlés visszajátszás mindent átjáró szomorúság:
feléli értelme maradékát vagy úrrá lesz a varázslaton?
ha visszapatanna róla a manipuláció: gyűlölet-szavak
és a gyűlölet eszközei nélkül mindenek ellenére
egyszerűen csak ember lesz mindenki
józan szabad tisztelhető és egymást tisztelő
vagy a dolgok netovábbján a semmibe tágul velünk
a sokszoros tapasztalattal sem oktató történelem:
sorsunk alatt roppan a jég beszakad és ölel a sötétség
vagy minden reggel nő ablakunkban
jóóság jutalmaként a virág és a fény

†BŐHM ANDRÁS

HELYZETKÉP

Itt éjszakánként csalogány szól,
napközben Bachot hallgatok.
Vidékiesen éldegélek,
vetegetek, s ritkán aratok.
Szaporodnak betű-barázdák,
temetik egyre perceim.
Sebaj, csak a sorvégeken halljam,
hogy igenlően összecseng a rím.
Ablakomnál rozsdafarkú fészkel,
verselgetek, s ők is költenek.
Egyszer, mint a felnövő fiókák,
verseim is felröppenjenek!
Tovább fűzőgetve földihez az égit,
s mindenek dacára hirdetni a mégis-t.

Falusné Chrestels Erzsébet: Ébredés

†BÍRÓ ANDRÁS

NYÁRVÉGI ESTE AZ ÉRDI KERTBEN

Bogárzó röptű, hamvas este lett,
Szitál a kékes csönd a kert felett,
Pihéző nessel, alig hallhatón,
Meggyfánk árnyéka ásít a falon.

A döngő méhek, dongó darazsak
Mézes álomban régen alszanak,
Nyújtózkodik a nyír is álmosan.
Megkéssett gyík a fű közt elrohan.

A bokrok alatt vén sün araszol,
Kutyák ugatnak messze valahol,
A rigó trilláz, párja ráfelel,
Ásító nyírfán gerle nyugszik el.

Lassan osonva jó az esti szél,
S az elém hulló sárga falevél
Kora üzenet kertem asztalán.
Pihenni kéne nekem is talán?

Pihenni már? Az égbolt fekete,
Bekormozta a nyárvég fellege.
Igen – pihenni. S míg ezt mormolom,
Átlép az ősz a távol-dombokon.

DYLAN D. TIDES

TIÉD MINDEN VIRÁG

(Fésűs Éva emlékére)

Bamba dolog búcsúzni, ha senki sem megy sehova...
Elköszönni jöttem, s mégis: mint egy vidám óvoda,
úgy nyüzsgő a kis szobácskád! Semmi bánat-szaga nincs...
Ablakodon tavasz lebben, s függönyöd, mint puha tincs
hullik vissza, ahányszor csak ajtó nyílik,
s a kilincs, bizony-bizony, nem pihen ma...
Időd sincs, hogy kitekints, s megnézd, ki az érkező...
Tán nem is kell... Gyermeked...
Oly gyönyörű együtt látni minden meséd s versedet!

Bamba dolog búcsúzni, ha... ezt mondtam az elején...
Hiszen nem mész sehová sem, a könyvespolc tetején,
anyák ajkán, gyermek-fülben, minden szívben ott maradsz!
Ezután is fogod kezünk, velünk sétálsz, sőt, szaladsz!
Jó szagú rét minden mancsa, szárnya, lába itt topog...
Indulnom kell, de egy félénk, szép ölelést még lopok.
Este eljössz? Álmaiba elkíséred gyermekem, úgy, mint eddig?
S ha már ott vagy... és még ráérsz... s kérhetem...
Mese-kezed simítsa meg nekem is majd vén fejem...

Falusné Chrestels Erzsébet: Pihenő

FAZEKAS MAJOR GIZELLA

A MEZŐN ESTE

Harang kongása üti meg fülemet,
munkából hazahívja az embereket.
Nyári esténként a hazajáróknak
se vége, se hossza, a dülőúton haladnak.

Kasza, kapa, gereblye vállukon,
beszélgetnek, dalolnak az úton.
Némelyiknek virágcsokor kezében,
hazaviszik a mezőt szívükben.

Gondolj rájuk, mily boldogok!
Lent szentjánosbogár, fent a csillag ragyog.
Fáradtságuk is elszáll, mire hazamennek,
Istennek hálát adva álomra hajtják fejüket.

GANI ZSUZSANNA

HA MAJD EGYSZER

Ha majd egyszer út végére érek,
eggyé válok a földdel, a vízzel,
világosságot hintek a Földre,
teleszórom hittel, szeretettel.

Reátok mosolygok odafentről,
egyengetem buckás útjaitok,
béke-, megértés-magot ültetek,
néktek fényt és igazságot nyitok.

Így meglátjátok a valós Földet:
most mindent tiszta, fehér hó borít,
ha kitárod ajtód, lelked, szíved,
meglátod csillámló könnycseppjeit.

HABOS LÁSZLÓ**GYERTEK FEL A HEGYRE**

Gyertek, barátaim,
gyertek fel a hegyre.
Ideje van a várandós időnek,
új világ van születőben.
Gyertek, vakok, lássátok
lecsendesített tenger víztükrében
az ég árván maradt arcását.
Gyertek, süketek, halljátok
hegyről kiáltott szavaknak
lelkemre nehezült visszhangját.
Gyertek, bénák, járjatok,
a golgotára vezető út
kétezer éve elhagyatott.
Gyertek, némák, szóljatok
angyalok nyelvén,
tartsatok ma bűnbánatot.
Gyertek, barátaim, bátran,
mától nincs hatalma
semmilyen halálnak.

†JÁKI FERENC**HOMOKVÁR**

Nedves homokból várat építék, játszom a parton,
de közben lassan komoly-komorrá válik az arcom.
Lám csak! Az élet ilyen csalóka játéokra készítet:
várépítésem, amíg csak élek, sosem ér véget.
Hullámhadakkal ellenem támad a tengeráram,
bástyafalakkal védem a hullám ellen a váram.
Széles-magasra húzom a bástyát, hogy ne omoljon,
védem a házam, védem a váram, hogy ne romoljon.
Alighogy épül, tumbol a tenger, bőszen pusztítja,
szívós, kitartó harccal erőit mind rám uszítja.
Naponta folyton, folyton csak újra meg újra kezdem,
ehhez a harchoz minden erőmet össze kell szednem...
Magamba nézve, sorsom figyelve: elfog a bánat,
értelmes munka: újraemelni folyton a várat?
Szilárdnak hittem, s most bízzam váram vakon a sorsra?
Építsek bármit, küzdelmeimnek ez lesz a sorsa?
Sorsom formálni egyáltalán nincs nékem hatalmam?
Nem! Makacsul kell hinni a várban, hinni magamban!
Százszor elmossa váram a tenger, állom a harcot,
elszántan küzdve egyszer tán mégsem vallok kudarcot!

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Szikra, mely feltör,
s újra földbe hull a lét.
Hova tűnt? S miért?

KEREPESI IGOR**SÚLYTALAN**

Most a világ olyan távol,
Mélyen, messze robog csak,
S velem fönn, a vár fokán ott
Furcsa álmok játszanak,
És te ott vagy, hogy pár szóval,
Hogy csak érintésekkel,
Szót érts lázas és szeszélyes
Sértődött kis szívemmel.

S minden olyan súlytalan most,
Selymes, édes képzelet,
S nem is érzem, mi úgy gyötörte
Eddig súlyos testemet.
Mint a tavasz friss zápora,
Hullt ez érzés szívemre,
Tested puha melegsége
Kísértette meg vele.

Merthogy öröm, földöntúli,
Egyszerű és végtelen,
Mikor tested testem mellett,
Pihensz s figyelsz énvelem,
Hogyha félve is, de engedsz,
Bízva bennem, magadhoz,
S titkolod bár, mégis érzem,
Lelked felém kalandoz.

S öröm, mikor ölelhetem
Íves-puha testedet,
Felkutatva rajt az édes,
Izgató rejtelmeket,
S elmerülhetek az Üdvben,
Mit úgy vágyok, ami vagy,
Eljátszva, csak pár órára
Halhatatlanságomat.

Csak az érzés bánt, hogy újra,
Miként sokszor, hibáztam,
Merthogy vártam hosszan, félve,
S mindig más, mit kívántam,
És most vágyva, szeretettel,
Kételyekkel ülök itt,
S élvezem e drága percek
Elsuhanó kincseit.

És a világ olyan távol,
S apró színfoltok a táj,
Míg a déli nap melletted,
Fenn a hegy fokán talál,
Selymes, drága finomsággal
Vesznek el a percek mind,
Míg az ég, ki tudja titkom,
Feddőn, szánva rám tekint.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA**RINGAT A LELKED**

Ringat a lelked.
Ki vagy, ki vigyázod a
lépteimet, mondd!

Ringat az álmod.
Mely valóság az, melyben
minket összefont?

Vigyázom lelked,
szívemben átölel a
fénylő napsugár.

Vigyázom álmod,
mely más-világban néha
messze, messze száll.

Vágyaktól mentes
Időtlen létben,
Hullámoz a végtelen.

Ott vagyunk ketten,
Kezem kezédben,
S e kéz végül megpihen.

LUKÁCS MÁRIA**TAVASZ-ÖLELŐ**

A tavasz mindig jól jár
olyan szép mint egy újszülött
minden zsenge virágszál
meghajol léptei előtt

a réteken boglárkák
apró sárga mécsek
ciripelnek a tücskök
soha ne érjen véget

karom ölelésben lazul
a bánat se lesz keserű
fülemüle dala hív
köröttem zöldszemű

fények hajolnak rám
ha minden élet elpusztul
földbe gyökerezett napok
lélegeztetnek vigaszul

HABOS LÁSZLÓ

Tolvajok elől
lelked frigyládájába
rejtetted hited

KÓSA MÁRTA**ANYÁMNAK**

Arcodat ma is látom
életet adtál
s
kerek
e
világon
nincs
rajtad kívül más
kinek hiánya mindennap lecke
mindennap számadás
késő már és kárba is vesznek a könnyek

elsuttogott utolsó szavaid
tíz éve visszhangoznak
felettem köröznek

béke van bennem
szóltál szívedre szorított kézzel
visszanézve a távolodó világra
a
messzeségben harang kondult
illat tört be az ablakon
friss májusi széllel az idegen szobába

téged idézlek ma is míg monoton
nehéz cseppek
öntözik a kertet
válaszaim semmibe hullanak
hiába a hála
ANYÁM
május virágai mind neked öltözködtek
selymesen fénylő ünnepi ruhába.

Falusné Chrestels Erzsébet: Álmodozó

KREISCHER NELLY

ÁLOMKÉPEK

Kattognak a gyorsvonatkerekek,
Robogok az ifjúságba vissza.
Akácillatot fúj felém a szél,
az égbolt kék, felhőtlen, tiszta.

Zöld réten kecskét vigyáz fiúcska.
Vonatablakban suhanó képek:
Árokparton egy gyermek füvet szed,
száll szerelmes, tavaszi madárének.

Vadul kattogó vonaton megyek.
Szürke kővilágból menekülök
Zemplén hegyei, fényei közé.
Tűnt ifjúságom, hozzád repülök.

Feltöltődni múlt emlékeivel.
Felejteti a fáradt tegnapot,
a gyökerek tartását érezni,
hinni egy reményteli holnapot.

Gyógyítani nyomorított magam,
felejteti zajt, hangyalétet.
Hűs szellősuhanást érezni,
és hinni, hogy még másként lehet.

Vágyainkat idő vasfoga rágta.
Terveinket szél fújta szerteszéjjel.
Olyan lettünk, mint összetört cserép,
mit majd kisépernek szeméttel.

Tűnt ifjúságom, hozzád repülök,
Sötét jövőkép árnyait elhagyni,
bántást, fájdalmat, terheket feledni,
feltöltődni, energiát kapni.

Távolban már a zempléni hegyek
egyre nőnek, velük emlékek jönnek.
Szerencs tornyait keresem,
már nem nyúlnak égbe a kémények.

Megérkeztem, és minden idegen.
Nem ölel a hazatérés melege.
Csalódottan ballagok a házhoz,
hol telt élttem első húsztendeje.

Vakolatát, tetőt idő ette.
Díszes, nagy kertünk negyedelve.
Három új porta lett, mind rendezett.
Csak az öreg háznak elvadult a kertje.

Nem kopogtatok, nem kérdezősködöm.
Torkomban szorítás, szemem fátyolos,
lelkemben fagyott már az érzés,
s az állomásra lassan visszaindulok.

MAGYAR DIÁNA

ÁTLÉPNI EGY HATÁRT...

Néha úgy szeretném... átlépni egy határt...

Megölelni az ismeretleneket, mosolyogni mindenkire,
Elmondani a titkokat, melyek nem tartoznak senkire.
Megérinteni azt, kit nem mernék soha...
Hinni, tudni, hogy megtörténik az a bizonyos csoda.

Kérdezni akkor is, ha nem szabad,
Kimondani a kimondhatatlan szavakat,
Kiáltani a siri csendbe, zuhanni a végtelenbe,
Elszaladni a világ végére, elbújni a hosszú sorok mélyére.
Repülni fel az égbe, vagy beleolvadni a vaksötétbe.
Egy pissenést se hallatni, végtelen dalokat hallgatni.
Beszélni örökké, állandóan, nevetni arcot fájdtóan.

Néha úgy szeretném... átlépni egy határt...

Szeretnék elmondani mindent, és egyszerre semmit.
Szeretném, ha tudnád, mit rajtad kívül senki.
Szeretném, ha ez a játék örökké tartana,
Szeretnék minden reggel mosolyt csalni az arcodra.

Szeretnék, remélem, jó lenne, ezek mind csak álnok szavak.
Magukban tartják azt, mit nem szabad, és mi nem
történik meg soha.
Ha teremteni szeretnél, akkor mondd ezeket: tudom,
akarom, hiszem.
Egyszerre beszélek és hallgatok mindenkinek és senkinek.

†MÁJER JÓZSEF

LÉT

Fehér botjára támaszkodik a lét.
Toporog, majd elindul, totyog,
mint csúszgyötörte lábak.
Csapkodják arcát fény-ágak.

A sötét szemüveg mögött
üres szemgödör tátong.
Belemar egy kéz a Nap arcába,
s véres fényt terít
a félhomály kisírt szemére,
a messze csellengő nyugaton.

Vánszorog tovább,
fény nélkül is lát.
A kilátástalan jövő felé vezető úton
kap egy vakvezető kutyát,
hogy elkerülje a szakadékot,
és megússza a zuhanást.

MÓCZÁR CSABA**FEKETE ÖZVEGY**

Ő oly különleges pókasszony,
 ki gyanútlan férje köré hálót fon.
 Kelletti magát, felhívja őt egy gyász-nászra,
 a szerelmes buta férj megy, a balga,
 meg is bánja, de már halva,
 mert nem tudta, hogy neje
 ma párját ritkítja.

GÓLYA

Fehér alapon fekete a szárnya,
 ezzel repül fekete-fehér Afrikába.
 És miért lett Ő költöző?
 Mert nincsen madáröltöző,
 ahol a szemérmes pára
 nagykabátot váltna.

PÁLFI NÁNDOR**PINGPONG**

A szélről rezgő platánlevelek
 Ide-oda dobálták a napsugarakat
 Kedvenc pingpongasztalunk körül.
 Poloskák és emlékek szálltak
 A kora őszi levegőben, s egy-egy
 Pillanat akaratlanul is ott maradt
 Kettőnk között, mintha csak arra
 Várt volna, hogy zsebre vágjuk.

Ilyen pillanat volt az is, mikor
 Egyszer csak elmosolyodtál, mire
 Szokás szerint én is elmosolyodtam,
 És megkérdeztem, hogy „Mi az?”.
 Te meg csak annyit mondtál, hogy
 „Semmi.” És minden olyan jól volt így.

Mintha a világ csak mosolyból állt
 Volna, a tiedből és az enyémből,
 Meg persze a labdából, ami
 Egyre csak ott pattogott annak
 A mi furcsa kis világunknak a közepén.

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

Gondolatburok.
 Szószilánkok törnek ki,
 szállnak szabadon.

Falusné Chrestels Erzsébet: Erdei tó

NAGY-RAKITA MELINDA**TAVASZI JÁTÉK**

Cikkcakkot játszik a tavaszi szél
 Ide-oda röppen karcsú méh döngicsél
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Kip-kop kopog fürge kis madárcsőr
 Fészekhez fűszál apró levél mind elkél
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Perdül-fordul fürgén fut föl és le
 Mókus új odúhoz friss mohát gyűjtöget
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Izgó-mozgó hernyócska tekereg
 Maholnap meglásd csodás pillangó leszek
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Tulipán kandikál föld alól körülnéz
 Kibújjak ne bújjak fűj-e még hideg szél
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Én meg csak ülök a napsütésben
 Tavaszi szélben szeplős leszek s bámulok
 Ó mennyi virág mennyi illat
 Ó ez a tavasz milyen szép

Lótok-futok jövők megyek
 Tavaszi széllal beszélgetek
 Hol volt merre járt mit látott nélkülem
 Milyen volt messze mit keresett
 Távoli vidéken hol nevetett
 Fázott-e miközben telet kergetett
 Itt marad vagy csak körülnéz
 S tovalebég
 S addig is amíg ezt eldönti ő
 Köröttünk ezernyi friss levél nő

PÁLNÉ ONÓDI JUDIT

ÉLETHAJÓ

Beszálltunk a hajóba, minden itt kezdődött.
Szétterülő boldogság, csak a
langyos szellő simítása érződött.

Nem sejtettük még, mi vár az út során.
Ürül a mézesbödön,
a halban sok szálla áll.

Említették, hogy nem fogunk megállni,
sodor az áramlat, fűnek a szelek,
és büntetlenül csak úgy nem lehet kiszállni.

Ki nem bírja, hogy csapkodja a vad hullámtaréj,
átlép a korláton, és
elveszi az örök mély.

Nem bánom, ha eső mossza arcomat,
vakci köd homályosítja szememet.
A vihar után majd sugarát veti ránk a nap.

Ha billeg alattam a padló, hát nyújtsd kezéd,
Ne hagyj elesni, segíts,
hogy állhassak Veled.

PÉTER ÉVA ERIKA

[VAN EGY HATÁRSÁV]

van egy határsáv, tervezed, hogy átlépnéd,
megtorpansz, mielőtt. állsz, nem tudod,
melyik lélegzetvételnél, melyik kihagyásnál,
örzöd a félelmek fegyverkattanásait.
gondolkozol, hogy milyen formát öltenének
magukra az elfojtott gesztusok,
a cigányútra ment szavak, jó lenne felköhögni.
félrenyeled az ordítást, nincs senki,
csak az égre akasztott hold lóg,
ott a határsáv, az összehajtogatott
önsajnálát, és hogy el kell engedni,
mert úgysem: egyre biztosabban hazudod.

TORMÁSSY ERZSÉBET

PIPACSON

Lángot vet a határ
pipacsok színétől,
Sárga búzaföldek
piros ékkövével.

Mezei csokroknak
harsány büszkesége.
Igazan méltó vagy
festők ecsetjére.

PETRIK ISTVÁN

A MAGYAR KÖLTŐKHÖZ

Költő-fejedelmek.
Lehetnék-e szolgáló?
Önös szorgalomból,
ki tudja, mi a dolga.
Nem szólnék, csak lennék
asztalotok mellett.
Hallgatnám a csodát,
az ékes magyar nyelvet.
Morzsákat gyűjtenék,
én, az apró hangya...
meghúzódva csendben,
ki tudja, mi a rangja.

Költő-óriások.
Szólok én, az apró,
és hallgatom szavakat,
ki átlagos halandó.
Tollatokból csodát
kanyarít a tinta.
Hálásan olvasom.
Nekem örök minta.

Költő-példaképek.
Könyvetekbe nézek.
Olvasom a verset,
bámulom a képet.
Csodát alkottatok
szép mives szavakból.
Édes vizet adtok
a magyarnyelv-patakból...
Messze fut e patak.
Tenger lesz belőle.
Fürdjünk meg benne,
tiszták leszünk tőle!

Falusné Chrestels Erzsébet: Pipacsok

SALL MARGIT**MERT ANYA CSAK EGY VAN...**

Mikor édesanya lettem, aggódtam, és féltem,
egy csodás Lelket kaptam, kit nagyon megszerettem.
Az élet több nehéz feladatot adott,
sosem kértem mellé haragot.

Eltelt oly sok év, nekem mindig megmarad
apró picit kezéd, csöpp lábad, mosolygós szemed,
szép arcod és selymes hajad.

Édesanya lettem egy májusi napon,
mára már mama is, ezt is boldogan hagyom.
Tudom, Vele megismerted azt a csodát, mit nékem,
Te jelentesz életemen át, melyet most magad is átélhetsz.
Szívemben őrzöm, kifogyhatatlan szeretettel.

S ha egyszer levetem ezt a földi ruhát,
melyet az én szüleim adtak rám,
értelmet nyer minden, mi szép volt.

Sorsommal békét kötök,
hulljon hó, égessen a nap, fújjon szél,
vagy verjen a vihar.
Megtanítottál engem arra, hogyan tudjon egy édesanya,
egy kapott LELKET igazán szeretni.

SCHMIDT GYÖNGYI**AZ ÉN KEDVESEM**

Az én kedvesem olyan szép,
mint egy dús gabonaasztag.
Fehér az arca, mint a lágú kalácsé,
amit Isten megáldott,
amit a kovász felmagasztalt.

Az én kedvesem olyan szép,
mint amikor a nyári zápor
a szomjas földre permetez.
Olyan szép, mint amikor az erdő kinyújtózik,
és zöld lombot ereszt.

Az én kedvesem olyan szép,
mint az ég köldökén szendergő
álomittas, piros arcú hajnal.
Olyan szép, mint amikor az anyja
duzzadt keblén csüng
az alvó kisgyerek...

SELÉNDY BALÁZS**MEGBÉLYEGZETT**

Hol hagytam én a szavak csendülését, a virágok
pirosát, kékjét, a piaci nyüzsgést, gyermekek
mosolyát, az öregedés fonódó ráncait, melyek bevonnak
mindent, ami él...az egész mindenséget, ahová

betalálni, még ma is csak selymes végtagok
között tudok, hol felejtettem a férfiak
egészséges, szabad nevetését, a mozdonyok
nehéz gördülését, lihegő tankokat,

a park galambjait, mezőket, erdőket,
tengert, sziklát?...Lágyékom rabja vagyok,
onnan minden örömem és egyetlen szomorúságom,
ott viselem szemeim, agyam, a lelkem,

onnan gondolok Istenre. Hálás legyek ezért,
vagy átkozzam magam, és szerezzem vissza szabadságom
egy kés gyors és kegyelmes vágásával, mely
belőlem kettőből egy embert csinál?

SZABÓ IMRE**EMLÉKED SZERETEM?**

Nem tudom, téged szeretlek-e még?
De csókot úgy vágyom,
Meleg tekinteted keresem,
Lehetek én bárhol.

Hiányzik nekem valaki...
Szerető, szép angyal –
Te az voltál, de rég elmúlt
Szerelmed – s ez nagy baj!

Lelkemben ott él még mindig
Ölelése, csókod –
De talán már csak az
Emléked szeretem...
Ez megmaradt, mert jó volt.

Falusné Chrestels Erzsébet: A nő

SZÖLLŐSI BERNADETT

ANYÁK NAPJÁRA

Tudod,

nem lehet az Isten egyszerre az összes helyen,
és nem foghat egyszerre minden kezét.
Meg, tudod, azért néha Ő is vágyik csöndre,
ezért teremtette az anyákat a Földre.

Egyenes háttal, mely, ha kell, egész nap görnyed,
mosolyogva törölnék le minden könnyet.
Katonadolog! – náluk ki mondaná szebben?
És meglátják a bánatot minden szemben.

És a kezük, az a drága két kezük,
legyen áldott érte szépen csengő nevük,
ha kell, úgy óv, mint egy acélketrec –
ezért egy anyával veszélyes a kec-mec!

De ha kell, gyengéd, mint egy puha takaró,
nem olyan limlom, hanem a legjobb anyagból való,
melegen tart, és jólesik az érintése,
néha csikiz, néha ölel, el sem hiszed, mennyiféle!

Szárnyak nélkül járnak lent a Földön, nesztelen,
és altatót dúdolnak az álmatlan esteken.
Mondhatnám persze, hogy az egész csak mese,
de épp itt nyugszik ölemben édesanyám keze.

VARGA ZOLTÁN

KÖNNYŰ – VÉR

Nimfa – turbék,
Üres asztal.

Már indulnék,
Még marasztal.

Lázban teste,
Könnye sóvár.

Megy a zene,
Jön a pohár.

Vadul táncom,
fürge módí,

de megjátszom.
Nem valódi!

Csakis érte!
Egyszer terem.

Égj vég(t)ére!
Perc – szerelem.

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

MELANKÓLIA

Az éjszaka
mélykék,
nyomott és puha,
alacsonyán csüng belesimulva
a végtelen minden
elérhetetlen csillaga.

Lassan sétál
fenn a fehér hold,
a harmat ezüstösen csillog,
sápadt fény szítál
az erdő fáira,
fázós rügyeik
bújnak önmagukba,
lebegő levelek hullnak
álmodó avarba,
a harmat jótékony
ezüsttakarót borít rá,
és a fák alatt
lombillatú sötétség lapul.

Az ős csupaszra vetkőzött,
és csendbe burkolózott.
Az októberi szélben
zizegve mozdulnak
a csupaszodó fák alatt
a színváltó, fáradt,
ernyedte levelek.
Szívemben zizegnek
apró dallamok,
befagyott, olvadásra kész
rég gondolatok.

Régóta elnyel
mindent ez a csend,
bár egy-egy tekintet
új és új szavakért eseng,
s pillangólétem
évgyűrűi egyre
sokasodnak.

†TEMESI ÉVA

VÉGÜL

Egyek voltunk, most kettévágtak.
Kereslek, sehol sem talállak.
Téged szánlak, s magamért sírok.
Szaporodnak körém a sírok.
Csak múltam van, jövő nem csábít,
hozhatnak már elém akármit.
Ami fontos volt, eltemettem,
nem repülhetek szárnyszegetten.
Elfogadom, amit a sors ad,
söprögetem az örömmorzsát.
Szemlélődöm és várok. Nézek.
Amíg magam is elenyészek.

TÓTH MÁRIA

EGY ÉLETEN ÁT

Mikor szívembe belelépsz,
 el ne felejtsd elhozni saját szíved.
 Légy jó, becsületes és nagylelkű,
 hogy meg ne haljon zsugorodó szívem,
 mit egy életen át gyötörtél, és gyötörték.
 Lépj át a kerítésemen, falaimon, ami sok van,
 rúgj félre minden hétköznapi, minden ósdit.
 Modern légy, de nem erkölcstelen,
 csak ameddig Isten megengedi.
 Módfellett jóra van szükségem.

Mint minden botladozót, meggyötörtek,
 Kérlek, ne felejtsd el,
 Sajnálom, hogy téged is,
 De hagyjuk – lépünk tovább,
 Nekem az élet ne adjon fel iskolát.
 Én friss levegőt szívok,
 Nem hamissággal táplálkozom,
 A hófehéret szeretem, nem az aranyat,
 Az, tudod, olyan beszabályzós, lehet, hogy hamis,
 A hófehér viszont megtéveszthetetlen.
 Taníts meg szeretni a magad módján,
 Hogy lelkesen ne essen sérülés.
 Csak kérlek, hagyj a szívedet közelemben.

Maradj közelemben.

VALENTIN ISTVÁN

TAVASZI RETTENET

Félelemszellő borzolja idegeinket,
 Gyüleletrügyek fakadnak,
 Irigységmagok szökkennek szárba,
 Kifordított gondolatok zengik
 A hazugság diadalát.

Keselyűk repkednek
 Templomunk tornya felett,
 Barbár áradás önti el
 Az élet keresztvizét,
 Hiénák ólálkodnak
 A szikrázó holdfényben,
 Sakálok marcangolják
 Szüzeink lábait
 Majálisunk ravatala körül.

SZIGETI ESZTER

FECSKESZÁRNYON

(Tamási Áron nyomában)

„Azért vagyunk a világon,
 hogy valahol otthon legyünk benne”,
 Ezredévek vészték hazám nevét szívembe.
 Vándorlelkem szabad, mint a szél,
 olykor fecske módján szárnyra kél.
 Az égbe röppen, zengi énekét,
 ha a dalnak vége, mindig hazatér.

Kisgyermekként megszerettem
 a hűséges fecskét,
 Sokszor hallgattam az énekét.
 A nagy útról, ha visszatértek,
 kertünkbe szálltak,
 Nagyszüleim mondtak egy mesét...

„Azért vagyunk a világon,
 hogy valahol otthon legyünk benne”,
 Ezredévek vészték hazám nevét szívembe.
 Vándorlelkem szabad, mint a szél,
 olykor fecske módján szárnyra kél.
 Az égbe röppen, zengi énekét,
 ha a dalnak vége, mindig hazatér.

Messze szállt a gyermekkorom,
 felnőttem én is,
 az idő fátyolán áttör a fény —
 Tavasszal, fecskére várva,
 gyermek vagyok mégis,
 s könnyes szemmel mondom a mesét.

Magyarország, voltál bölcsőm,
 most vagy a fészke, most
 földed lesz a sírom, s lelkem
 fecskéként száll égbe.

„Azért vagyunk a világon,
 hogy valahol otthon legyünk benne”,
 Ezredévek vészték
 hazám nevét szívembe.
 Vándorlelkem szabad, mint a szél,
 olykor fecske módján szárnyra kél.
 Az égbe röppen, zengi énekét,
 ha a dalnak vége, mindig hazatér.

Falusné Chrestels Erzsébet: Orosz falu

SZATMÁRI KRISTÓF

DARABOS REGGEL

Megint itt van. Fájó gombóc a torkomban.
Esti hideg szél ablakom résein át
Beköszönt hozzám. Megfáztam. Takaróm
Lerúgtam az éjjel: tartja hajad illatát.

Nem bírom elviselni. Nem bírlak már.
Hajnaltól kelek, a madarak előtt.
Lenyúlok, reszketek. Felvegyem-e?
Vagy örökre némiítsam az értesítőt?
Forró a zuhany, és hideg a tej,
Nem kellesz, mondom, és kabátom
fogva lépek ki az ajtón. Zimankó.
A telefon ott maradt a kis komódon.
Visszamennék, de ott a képed.
Visszalépnék, de már nem lehet.

Az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium által
meghirdetett vers- és prózairó pályázat
12. osztályos nyertesei

PETROVICS ZOLTÁN

VÁRSZ-E?

Mikor virágot hajt a rózsa,
Madár siet találkozóra –
Kezed összetéve öledben
Vársz-e, mondd, engem?

Mikor tüzesen süt le a Nap,
A diákok is mind nyaralnak –
Vágyakozódó lelkeddel
Vársz-e, mondd, engem?

Mikor levél pereg a fáról,
Leszáll a földre sűrű fátyol –
Csillogó könnyel szemedben
Vársz-e, mondd, engem?

Mikor hideg szél fúj a tájon,
S zúzmara van ablak-opálon –
Kacagó kedveddel szívedben
Vársz-e, mondd, engem?

FEHÉR ÁDÁM

HAIKUK

Őszi hűs reggel,
Zord és talán vészjósló,
De mégis vonzó.

Alkotás. Szébb szó
Nincs, talán a szerelem,
De az két ember.

Mondja: nem elég.
Hiába gyözködöm őt,
Értelmetlenség.

Kihagyott helyzet.
Mínek álmodok nagyot,
Ha kevés vagyok?

SZALÓCZY EMMA

VISSZATÉREK

Nevetés, folytonos öröm,
olykor bánat a köbön,
de mindig optimista,
sosem ateista.
Túlzott önbizalommal nem rendelkező,
ám mindig mindenkit jobb kedvre derítő
egészséges lány.

Na, ez voltam én.

És hogy mi van most?

Egy betegség van, ami meghatároz.
Már nem én döntök, én már nem döntök, már nem én dönthetek.
Mert ebben a játékban én nem nyerhetek.
Alárendeltje vagyok egy káros tumornak,
a gyógyszereknek és minden velejárónak.
Nem ehetek, nem ihatok, nem tehetek semmit engedély nélkül.
Valaki szembesítene velem, hogy ki lettem végül?
Vagy inkább szembesítem vele magam.
Tessék, nézz tükörbe.
Smink lefolyva, szem kisírva, test megfáradva,
száj kiszáradva, haj megtöredezve, sápadt bőr feszül arcomon.
És csak azon gondolkodom, hogy jutottam el idáig?
Hiszen mindent megtettem,
Szedtem a gyógyszereket rendben,
és vártam az elmaradt várt hatást,
jobban, mint egy Örkény Egyperces lezárást.
És vártam és vártam és vártam és úgy tűnt, mintha évek
múltak volna el,
de ez is csak egy mellékhatás, hiszen csak pár hónap telt el.
És tudom, hogy piszkosul türelmetlen vagyok, mert van
olyan, aki már hosszú évek óta szenved,
és nekik teljes respekt, de énnekem már most elég volt.

Ki akarom élvezni az estéimet, és nem kórházban feküdni, és
gyógyszerekhez kötni a testemet.
Szeretnék újra csillagokat nézni,
újra fájdalom nélkül élni, sokat nevetni,
bármit enni, nem félve attól, hogy viszontlátom,
és úgy köszönni el a barátoktól, hogy tudom, őket viszont látom,
újra beszélni a jövőképemről anélkül, hogy görcs lenne a
gyomorban,
és nem arra gondolni, hogy itt hever az életem romokban.
Reményt adni másnak azzal, hogy én is kilábaltam ebből,
és megmutatni, hogy az a boldog lány is visszatért végül.

November vége –
A tél fél lábbal bent áll,
Inkább lenne nyár.

Egzisztenciám
Egy csepp az óceánban
Párolgok gyorsan.

Túlgondolom ezt,
Majd ez okozza vesztem,
Hiába mindez.

JANKOVITS MÁRTA ROVATA
(Százhalom Online)

KELTA MESÉK
(Az Érdet és Battát érintő halmokon játszódik)

A Halmok népe

Valamikor réges-régen élt egy nép a Duna felett egy magas parton.

A legöregebbek mesélték egykor, ahogyan magukat neveztek, a „medvék népe” egy távoli szigeten lakott. Ellenség tört rájuk, ezért életüket mentve menekülniük kellett. Csónakokkal keltek át a nagy vízen, országról országra vándoroltak, míg a család öregjei úgy gondolták, megtalálták a helyet, ahol békében, biztonságban élhetnek.

A vigyázók a magas part tetejéről már messziről láthatták az ellenség közeledtét. Falujukhoz közel hatalmas halmokat találtak már sok-sok évvel ezelőtt az őseik, ezért magukat a Halmok népének nevezték el. Érezték, hogy ezek a halmok szent helyek, és tiszteletben tartották.

Több nemzedékes család együtt élt a házakban, amelyet vesszőfonatból és agyagból saját maguk építettek. A tetejét oszlop tartotta, az eső ellen még szalmával is befedték. Az ételt agyagedényekben tárolták, és ebben is tálalták. A nyílt tűz felett vasüstben főztek. A kenyeret boltozatos kemencében sütötték. A ruhákat az asszonyok szövőszéken szőtték, főleg gyapjú-, kender- és lenfonalából, amiket még a szövés előtt növényekből kivont festékekkel színezték. Nagyon kedvelték az élénk színeket, a kéket, a sárgát, a pirosat. Felső gyapjúruhájukat ezekből szőtték, az alsó ruhákat fehér lenből. Télen több réteg ruhát, köpenyt, kendőt is vettek magukra.

Bőrből és szőrből is készítettek ruhát és lábbelit is.

A férfiak a földet művelték, vadásztak a falu melletti hatalmas erdőben, halásztak a folyóban.

Tudtak csontból tüket, fésűket készíteni, ahogy fazekakat, edényeket is. Tudtak gabonát őrölni, két tengellyel rögzítették a malomkövet, így őrölték finomra.

Ebben a faluban lakott Ifor és családja: felesége, Niam, gyerekeik, a fiúk, Edern és Moren, valamint az egyetlen lány, Finola, a család kedvence.

Ifor háza díszesebb és nagyobb volt a földművesek házaibanál, mert mestersége és vagyona révén egyik vezetője lett a falunak. Kezei közül csodás ezüstékszerek kerültek ki. Ahogy születtek a gyerekek, úgy nőtt a falu. A Duna felé nem terjeszkedhettek, így az északi erdő fáit vágták ki. Népük nagyon tisztelte a fákat, ezért engesztelésül áldozatot mutattak be az isteneknek. Valamikor élőket áldoztak Tarannak, a vihar istenének, Ezusnak, a fák istenének és Tevtatestnek, a víz istenének.

Ünnepekkor hatalmas máglyát raktak a Duna felett, körüláncolták, bemutatva az emberi élet körforgását az isteneknek. Engesztelő áldozatul levágott állatokat vittek a nagy tölgyfához, ami a legnagyobb és legrégebb volt a hatalmas erdőben. Mughnának nevezték, és szent fának tartották. Mellette állt a kisebb tölgy, a Mac Dara, a tölgy fia.

Egy napon Edern, az idősebbik fiú, aki gyakran barangolt az erdőben, most sietve futott haza.

– Apám, valami fücsát hallottam az erdőben. Gombát szedtem anyámnak, mikor zajt hallottam, de messziről.

– Milyen zajt, fiam? Tán a medvéket hallottad?

– Nem, inkább mintha fát vágtak volna ki. Most nálunk senki nem épít házat, tüzelni meg csak az elszáradt fákat használjuk, de ezt te is tudod.

Ifor nem is kérdezett többet. Felvette bő szárú, boka környékén bőrszíjjal átkötött nadrágját és a kockás anyagból szőtt köpenyét.

– Edern, hívd a testvéredet Morent és még pár barátotokat! Erbint, Govant és Ermidet. Így már elegenden leszünk, akármi is történik majd az erdőben.

Elindultak hát mind a hatan, lándzsát is vittek magukkal, mert ki tudja, mi vár rájuk. Ahogy egyre beljebb mentek, erősebben hallották a zajt.

– Álljatok meg, nézzünk először körül! Úgy hallom, vágják a fákat – intette óvatosságra Ifor a fiúkat.

Eddig nem keveredtek harcba senkivel, bár a férfiak és a fiúk naponta gyakorolták a falu melletti kis réten a fegyverforgatást. Legtöbbször lándzsát és pajzsot használtak, de az előkelőbbek kardot is.

Négy idegent pillantottak meg, akik fejszájukkal már a szent tölgyfa felé közeledtek. Sohasem láttak erre felé még ilyen szörös ruhába bújó embereket.

Azok nem hallották a zaj miatt, ahogy Ifor és a fiúk közeledtek, csak akkor lepődtek meg, mikor védelmezően körülállták Mughnát a szent fát és a kis tölgyet, Mac Darát.

Ifor szólította meg a legöregebbet négyük közül, remélve, érti a nyelvüket.

– Ifor vagyok a medvék népéből. Ők a fiaim és az ő barátai. Békével jöttünk, kérünk benneteket, ne bántsátok a fáinkat. Az istenek haragudni fognak.

Az idegenek csak folytatták a fák kivágását. Nem tudta Ifor, értették-e a nyelvet, de a szándékot megérthették. Nem akart harcba keveredni a fiúk miatt fejszés felnőtt férfiakkal, bár a bátorság nem hiányzott belőlük.

Megállt a szent fa alatt, és kérte az istenek segítségét.

– Taran, Te a vihar istene, és te, Ezus, a fák istene, segítsetek megóvni a szent tölgyfát. És te, Nagymedve, ki fent a csillagok között járod az utadat, segítsd a népedet!

Még el sem hangzott Ifor kérése, mikor rettentő morajlás ütötte meg a fülüket. Az ég elsötétült, csak a villámok fénye világította meg az erdő sűrűjét. Az idegenek mögött megjelent egy hatalmas alak a fák között. A falusiak ismerték őt, és békében éltek vele. Szent állatnak tartották, népük védelmezőjének.

A Nagymedve, ahogy a falusiak nevezték, jött el, hogy segítségükre legyen. Hatalmas száját kitévva indult a négy idegen elé. Azok ezt már értették. Eldobták, ami a kezükben volt, és futottak, ahogy bírtak. Soha többet nem háborgatták a Halmok népét, de a fákat sem.

Így védte meg őket az istenek, és ott fent a ragyogó égbolton a Nagymedve, aki évmilliók óta járta végtelen útját.

Angusz apó hárfája

Élt valamikor a Halmok népe falujában egy ős apó. Angusznak nevezték el születésekor, ami a nyelvükön kívátlót, kiemelkedőt jelentett.

Méltó is maradt a nevéhez, mert már egész kicsi korától értette a zene nyelvét, de nemcsak értette, meg is szólaltatta. Először nádból készített sípot, azon játszott, ha másnak nem, a völgyben élő madaraknak, az őzeknek és mindenfajta ott élő állatnak. Meg volt róla győződve, hogy még a Duna feletti magas partfal kígyói is figyelnek a zenéjére.

Ahogy nőtt és ügyesedett, egyre több hangszert készített, mígnem öszülő hajjal nagy fába vágta a fejszéjét: népének ősi hangszerét, a hárfát szerette volna elkészíteni.

Édesapja még emlékezett a régi legendákra, hogy ott, a messzi szigeteken, ahonnan származnak, a tavaszi napfordulót ezzel a hangszerrel ünnepelték. Le is rajzolta a fiának, és Angusz apó elhatározta, nem engedi veszni itt sem ezt az ősi hangszert.

Hetekig járta az erdőt, alkalmas fát keresve. Sokat kipróbált, míg úgy látta, a fenyőfa a legalkalmasabb a hárfakeretének. A húrokat a levágott állatok beléből készítette. Egész nyáron és ősszel dolgozott rajta, hogy jövő tavaszra, a fák ünnepére biztosan készen legyen.

Egy ilyen kis faluban semmi nem maradhat titokban, ezért aki elment Angusz apó házacskája előtt, kíváncsian nézte, mint csiszolja, faragja nagy szeretettel a hangszert.

– Angusz apó, aztán mikorra készülsz el? – kérdezték az emberek.

– Soha nem leszek kész, ha folyton feltartotok – felelte, de azért jólesett, hogy ilyen sokan várják, mikor szólaltatja meg.

Alán és Alen, az ikerfiúk a falu legrosszabb gyerekeinek számítottak. Sokszor kaptak büntetést, de másnapra elfelejtették. A tavalyi ünnepen is letiporták a virágokat a völgyben. A szüleiktől és a falu népétől is példás büntetést kaptak, de az már a múlt kódébe vészett. Másan sem járt az eszük, mit tudnának tönkretenni, kinek az örömet ronthatnák el.

Angusz apó egy őszi napon befejezte a hárfa készítését. Hangjára összegyűlt a falu népe, és ámulva hallgatta a csodálatos dallamokat. Apó úgy gondolta, sétál egyet az erdőben, és az ős virágaiból visz egy csokrot a fák Fehér Istennőjének hálából, hogy megadatott neki az erő, hogy elkészítheti a hárfát.

Gondosan betakarta otthon egy szép színes takaróba, és az ágyára tette. A jól végzett munka örömeivel tért vissza a házhoz.

– Itt meg mi történt? – kiabált kétségbeesetten. A gyönyörű hárfát a földön hevert összetörve, összetiporva. Hangjára összegyűlt a falu népe, látva a tönkretett hangszert, azonnal a tetteseket kezdték keresni.

– Ezt a gyalázatot senki más nem tehette, mint az iker, Alán és Alen. Keressük meg őket!

Keresték is, de hiába, úgy elbújtak, hogy még vacsorára sem mentek haza.

Apó szomorúan üldögélt, nézte az összetört hárfát. Több hónapi munkája veszett kárba.

– Angusz apó! – szólalt meg egy gyermekhang –, ne legyél így elkeseredve! Mi segítünk neked. Nézz ránk, mennyien vagyunk!

Apó meglepődve emelte fel a fejét. Ott álltak mind körülötte: Moren, Edern, Finola, Medyr, Li Ban és az összes gyerek a faluból.

– Köszönöm, gyerekek, de mit tudtok segíteni?

– Amíg elkészíted az új hangszert, mi vágunk neked fát, hozunk otthonról ennivalót, megetetjük az állatokat, te meg csak dolgozz a hangszereden!

Így is történt. A gyerekek mindenben segítettek apónak, így mire eljött az év harmadik hónapja, a fák ünnepe, készen lett a hárfát. Csodásabban szólt, mint az első, mert hét húr helyett tizenegyen szólalt meg a zene.

A falu a tavaszi napéjegyenlőség első napján a nagy szent tölgyfánál gyülekezett, hogy megtartsák a fák ünnepét. A természet felébredt hosszú téli álmából, minden harsogó zöld lett, amerre a szem ellátott. A völgyben ezerszámra nyíltak a színesebbnél színesebb virágok. Elvetették a gabonát, kihajtottak az ősszel elültetett magvak.

Fehér Istennő – látva, a falu népe mennyire szereti a természetet, a gyerekek mennyit segítettek az apónak, hogy tiszteletére megszólal hasson a hárfát – bőséges terméssel ajándékozta meg az embereket. A falut elkerülte a jégeső, a tavaszi fagy, nyáron a szárazság. Az emberek, állatok nem éheztek, bőven jutott a termésből még a következő évre is.

Alánt és Alent a falu vezetői azzal büntették, hogy egy álló évig minden munkát elvégezzenek az apó körül.

Így aztán maradt ideje újabb és újabb hangszerek készítésére.

Falusné Chrestels Erzsébet: Mesebeli fa

**SZÁRNYALÓ SÓLYMOK HAIKUCSOPORT
RENGÁI (LÁNCVERSEI), HAIKUI**

A *waka* (japánul: *waka* („japán költészet” „japán vers”) ősi japán versforma, amely az udvari arisztokrácia körében fejlődött ki a 6. századtól kezdve, s amely a 8. század végétől egyre gyakrabban a *tanka* (rövid vers) megjelölést is kaphatta. **Öt sorból és 31 szótagból áll** (5-7-5-7-7). Témáit és szókincsét tekintve eredetileg szigorú szabályok korlátozták. A Heian-korban egyre erősebben hatottak rá a buddhizmus képzetei. A legrégebbi vakákat a japán krónikák (Kodzsiki, a Nihongi, a Manjósú, a Kokinsu) tartalmazzák. Heian-kori naplóíró hölgyektől tudjuk, hogy az udvari arisztokrácia tagjai a hétköznapi társalgást gyakran fűszerezték rögtönzött vakákkal, e szokás leg-ékesebb példája a „Gendzsi szerelmei”, amelyben a szereplők közel 800 vakát írnak, illetve mondanak egymásnak. „Könnyek takarják felhők felett is a holdat. Eshet-e hát fénycsík kicsi kertre, gázosa?” (ford.: Weöres Sándor).

– Kreischer Nelly által már a haiku oldalunkon többször találkozhattak vele.

Téma: Zápor, zivatar, eső...

Barabás Irén:

Nyári forró szél
repít poros levelet.
Zápor hoz enyhet

Tűnő zivatar.
Bodros égi csipkén túl
sötét horizont

Csendesen szitál.
Őszi eső ködöt hoz,
küldi követét

Barna Júlia:

esernyő tartja
a rámszuhogó eget
a fejem felett

ablakon dobol
a zápor monoton dalt
leszáll az álom

az eső-ködben
a világ most születik
vagy most múlik el

Fazekas Major Gizella:

Zivatart szüntess,
Uram, hajtson a gyökér,
maradjon a múlt!

Jött már ránk zápor,
sok százezer zivatar,
s ránk süttött a nap.

Áldás zápora,
zivataros lelkedet
majd megtisztítja.

Habos László:

Múltnak bűneit
könny és fényszápor mossa
fehér hajnalon.

Ázott utakon
könnyű lépted vezet,
hazaérkezem.

Bársony bőrdön
csillogó esőcseppek
hálnak csókomtól.

Kissné Matkó Gabriella:

Az esőcseppek
csak könnyekben úszkálók
édesek sósak

Kacag a világ,
s a szívárvány elrejt
a láthatatlant

Pocsolyában a
kis rigó. Boldogság!
S az eső újra hull

Lukács Mária: Ég és föld között

Megújulásra kész
két dobbanó szív között
nyitott a kapu

ha te elfáradsz
a végelszámolásnál
tartom a hátam

ma esett süttött
forgolódik a világ
háttal a napnak

Móczár Csaba:

Eső után
Azt hiszem, felnőttem.
Már kikerültem
a pocsolyákat

Szerelem
Zivatar hozza!
Nyári zápor öntözi.
Eső mossa el...

Lélekszivatar
Vihardúlt lelkem-
ben kételyek zápora.
Mégis kiégett...

Nagy-Rakita Melinda:

Napfényben zápor
port ülepítő permet
égen szívárvány

Monoton eső
színes kerteket borít
szomorú szürke

Ártatlan kékből
zord zápor zúdul alá
nem menekülhetsz

Pergel Antal:

*Aranybánya
Szürke felhőkből
aranycseppek hullanak.
Májusi eső.*

*Vihar előtti csend
Délibáb táncol,
távol zivatar roppan.
Esőcsepp koppan.*

*Május
Áztató eső
után Nap fénye táncol.
Tavaszi zápor.*

Petrik István:

*Választható
Haragszik Isten
vagy egyszerű fizika.
Ősi félelem.*

*Fürdő:
Tisztára mosdat.
Égi könnycseppek hullnak.
Lélekig ázok.*

*Rábeszélő
Viharmadarak.
Szavak és szárnycsapások.
Legyél a fészkem...*

Szabó Aida (Jampa drolma):

*Futó zivatar,
rajzó ezüst bogarak
kék égbe tűnnek.
Csatakos szoknyám alját
esőillat fodrozza*

*Gyors zápor dobol,
dalába burkolódzva
halkan zümmögök.
Villámfényben nagyapám
ránca gyűrődött arca*

*Koppanó eső
nagy tócsává növekszik –
gyermektocsogó.
Panka huncut szemében
tűzbogarak bujkálnak*

Kreischer Nelly:

*Rózsalevélen
kövér esőcsepp csillog,
napsugár fürdik.*

*Derült égből hullt
és múlt eső hirtelen.
Tavaszi zápor;
rejtélyes messzeségből
kóbor szellő kergette.*

Macuo Basó:

*Májusi eső:
mályvák hajolnak a Nap
égi útjára*

*Villámot látni
s nem gondolni: az élet
csak egy villanás
(ford.: Török Attila)*

Szöllősi Bernadett:

*Esik
kopog az eső
az ablakon: ma éjjel
nem engedem be*

Haiga:

A haiga (japánul 俳画) a japán festészet egy formája, mely magába foglalja a haiku művészetét is. A haigák jellemzően haiku költők (hajjin) munkái, és gyakran a haiku versek velejárói. Csakúgy, mint a versek, melyekhez társulnak, a haigák is egyszerű szerkezetűek, gyakran a mindennapi élet alapos megfigyeléseire alapulnak. Stilisztikailag azonban nagyon sokszínűek, változatosak, a festők személyes képzettségén és preferenciáján alapulnak, de általában a korstílusnak megfelelő hatásokat is tükröznek, magukon viselnek. A képek nem csupán kiegészítői ezen verseknek, mélyebb jelentést, az érzések és az érzelmek jobb megértését szolgálják.

VIKÁR JÁNOS ROVATA

*Mottó: A verseket nem én írom.
Én csak élvezem.*

Bíró András: Őrzöm a tüzet

Őrzöm a tüzet a hamu alatt,
a jobb időkre váró parazsat,
ezt a nagy kínnal rakott tűzhelyet,
amelyből egyszer lángos fény fakad.

Őrzöm a tüzet a hamu alatt,
benne szunnyadoz ezer gondolat,
jobbító szándék, mely most megreked,
és láncra fűzött ezer akarat.

Őrzöm a tüzet a hamu alatt...
Őrizzed te is, ne hagyj magadat
eltéríteni attól, ami szent,
ha az őrzésbe szíved is szakad!

Az emberséget őrzöm, a hitet,
egy hazát őrzök! Benne a szíved,
munkád, szerelmed s mindent, ami szép,
miért küzdöttünk ezredév alatt.

Őrzöm a tüzet a hamu alatt.
Őrizzed te is, ne hagyj magadat,
s ha jó a nap, mert el kell jönnie –
majd együtt szítjuk föl a parazsat!

Bíró András elhallgattatott költő volt. Nem egyedül. A negyvenes évek végétől ez a sors jutott a legtöbb igazi írónak, költőnek, csak nem egyforma volt az elhallgattatás mértéke. Volt, akit csak korlátoztak, ekkor írtak többen gyerekverseket, azok megjelenhettek; volt, akit engedtek megjelenni '53 után, vagy '58 után, András bácsit '82-ig nem. Miért írtam „igazi” író, költőt? Mai nyelvhasználattal szokás a művészeket, de másokat, pl. sportolókat is amatőr és profi, professzionális kategóriába sorolni, és azt értjük alatta, hogy hivatásként, foglalkozásszerűen végzi-e, amit csinál, pénzt kap-e érte vagy nem; sőt, egy szakma gyakorlóját amatőrnek minősítjük, ha nem elég magas színvonalon végzi a munkáját. Azt gondolom, a művészeknél egyáltalán nem a pénzbeli fizetség, és megkockáztatom, nem is az alkotói színvonal választja szét a két kategóriát. Ha elővesszük a lassan feladásba merülő műkedvelő szavunkat, és vele szembe a hivatásost állítjuk, a magyar nyelv siet segítségünkre, hogy ez utóbbit elhivatottra cseréljük – én ezt értem igazi alatt. A műkedvelő alkotó gyönyörködhet a szépen, alkothat csodálatosat a maga gyönyörűségére, de ha elhivatott, nem teheti, hogy elrejtse, elhallgassa, mert nem saját magáért van, küldetést teljesít vele.

Latinovits Zoltán fogalmazott úgy, hogy a költő érzékeny antennájú ember, aki érzékel valahonnan valamit, amit le kell írnia, tovább kell adnia. Ezt már én teszem hozzá: lehet, hogy a műélvezethez is valami ilyesféle antenna

szükségeltetik? Latinovits ezt József Attila soraival érzékelte:

„Én úgy vagyok, hogy már százezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat, s kész az idő egésze,
mit százezer ős szemlélget velem.

... verset írunk – ők fogják ceruzámat
s én érzem őket, és emlékezem. (A Dunánál)
Most térjünk vissza Bíró András verséhez. Őt elhallgattatták, de nem erre szólt az elhivatása, nem hallgathatott. Írt. Hamu alatt szunnyadó parázs volt az írása, és ő tudta, hitte ezt. Pedig a hit is el volt hallgattatva, a tudás is, a gondolat, a jobbító szándék is. De ez mind ott izzik ebben a versben. Nekem ezért tetszik, az én antennám ezt veszi belőle.

Végül egy személyes emléket szeretnék megosztani, hiszen Bíró András személyével kapcsolatban nekünk, IRKA-soknak nagyon sok kedves emlékünk, élményünk van.

András bácsi 90. születésnapjára készültünk. A róla elnevezett könyvesbolt adott helyet a kis ünnepségnek, ahol többen köszöntöttük egy-egy hozzá írt verssel vagy az ő saját versei egyikével. En ott ezt a verset olvastam fel, és hogy András bácsi is örült a választásomnak, azt a kézszorításából éreztem is.

Falusné Chrestels Erzsébet: Fagyos táj

CARL ASTRO

NAPLÓRÉSZLETEK

Május 30.

Ismét leülök az asztal mellé, erőszakkal elfordulok a készülő képtől, és szabadjára engedem a gondolataimat. Tűnődök, vajon mi különbség van az álmaim és az emlékeim között. A pszichológia mindkettővel bíbelődik, mert sejti azt, hogy egy töről fakadnak.

Az én álmaim is gyakran és elválaszthatatlanul elkeverednek az emlékeimmel. Vajon szét kell-e választani a kettőt? Nem természetes-e, hogy agyunkban, ebben a még ki nem ismert bonyolult szerkezetben, egy harmadik valóság jön létre. Ott bent a látomások, sejtések, érzetek bonyolult kohójában összeötvöződnek az élet észleletei. Pillanatonként átélünk, percenként elképzelünk valamit, és a kettő az idő mélyében összemosódik.

Június 5.

Astro, a festő, ül öreg írógépe mellett, és szorongva olvassa a nyolc éve leírt sorokat.

Senki nem tudja, genetikus programjainkban a múlt bugyraiból miket hurcolunk magunkkal. Nem tudjuk, a jobb félteke milyen tudását fedi el a bal félteke tapasztalati temetője.

A kód, ami a petesejt osztódását rendezi, valószínűleg nagyon mélyről, nagyon messziről, nagyon távoli, megtapasztalhatatlan valóságból jön. Itt van bennem is, és eltéphetetlenül összeköt a teremtéssel és a teremtővel, nekem pedig tovább kell adnom akaratlanul. Az álmaim, az emlékeim, a képekké vált érzéseim az agyam olyan produktumai, amit „a zseniális programozó” épített fel bennem, és használ vagy talán üzen is vele. Ha lemondanék az öntelt szabad-akaratomról, a nevetségesen deklarált személyiségi jogaimról, a buta mindent tudni vágyásomról, néha érteném is egyik-másik üzenetét.

Június 9.

Az életben annyi minden bizonytalannak tűnik. Mégis vannak dolgok, melyekre nap mint nap biztosan számíthatunk. Ilyen a gravitáció, mely mindenkor állandó marad, a Föld is naponta megbízhatóan ugyanúgy 24 óra alatt fordul körbe, és a fénysebesség sem változik – állítólag a Földön és tőlünk távol eső galaxisokban sem.

Hogy lehetséges, hogy rengeteg olyan természeti törvényt tudunk felsorolni, amelyek sosem változnak? Miért ilyen rendezett és megbízható a világegyetem?

A tudományt is megdöbbeníti, annyira furcsa ez.

Richard Feynman, aki a kvantum-elektrodinamika területén végzett munkájáért kapott Nobel-díjat, azt mondta: „Rejtély, hogy a természet miért matematikai alapú... Az a tény, hogy egyáltalán léteznek bármiféle szabályok, tulajdonképpen egyfajta csoda.”

Én azt hiszem, szinte lehetetlen, hogy az általunk ügyetlenül megismert világegyetem bármilyen szabályoknak engedelmeskedjen. Még talán az is lehetséges, hogy a valódi, a számunkra soha fel nem fedezhető univerzumban a szabályok vagy a körülmények megjósolhatatlanul, pillanatról pillanatra változnak, a dolgok ide-oda ugrál-

nának a létezés és a nem létezés között.

A festő ujjai boldogan tocsognak a kiürült pohárból mézként csöppenő borbán, az agyi kéreg gátlása feloldódik, hibátlan gondolatai megszűnnek. Még egy pohár bor, és nincs többé visszaút, a kábulat meghempereg a papíron ragadt sárga és kék lakkpiszokban. Festék folyik már a fehér papírgödrökben, különös világokat villantva a festő szemébe.

Az egyik sarokban élőlényként ráng a szeszpácba fúródó akrilmáz. A festő érzi, hogy a festékek mögött, a színekben tükröződő megláthatatlan mélyben, a teremtés láza forr, amit meg kell mutatni, de ami mégis lehetetlen, mert felfoghatatlan és megfogalmazhatatlan.

Június 21.

Régen, egészen ifjú éveimben úgy gondoltam, vagy talán csak sejtettem, hogy semmi különbség sincs a nagyon kicsiny és a nagyon nagy, a mikro- és a makró-világegyetem között. Ma már bizonyosnak látom, hogy a bennem, az atomjaimba keringő, pulzáló, vagy ki tudja, milyen módon létező világok és a vizuális végtelen között csak az érzékszerveim által behatárolt, szűk élménymezejű gondolkodásom lát különbséget.

A csillagok, a galaxisok nem egyebek, mint a saját fizikai létem építőelemei. A tejútrendszer bennem van, és egyúttal magába foglal engem. És már hír érkezett egy gondolatról, hogy a Szíriusz-rendszer spirál-geometriája netán megegyezik a DNS-molekulák spirálszerkezetével. Minden festő, költő, szerkesztőmérnök és filozófus tudja, hogy az egyszerű, könnyen áttekinthető és érthető alkotások a legnagyobbak, legvariábilisabbak és a leghasználhatóbbak.

Csak a teremtő ne tudná ezt?

A belső látványlogikám most foglalja össze a leírt képcafatokat, most válik valóban átélhetővé a szavak és hangulatok egybemosódó örvénylése. A szürke fényérzet lassan a fehérbor borostyános fénytöréseivel elegyedik.

Néhány, a rekeszizomig táguló lélegzetvétel után selymesen megrendítő változásokon szédülök át. A dejavu érzések helyére az én emlékeim kerültek. Ego megfoghatatlanul átfényesedett Alterrává. Szorongat ugyanaz a meglepett bizonytalanság, amit reggelenként érzek, mikor idegenül nézem a festékfátyol alatt sejlő álomvilágot, amit az éjszaka festettem.

Kívülről, önmagam látom tükör által homályosan úgy, ahogy ez az írás is most, ahogyan ez az üzenet is, amely nem más, mint megidézése egy távoli időnek, ami az emlékezetemben egyszer már eltemetődött, hogy most újra feltámadjon. Vajon ez az emlékezet, ez a bennem élő múlt személyes-e vagy mindannyiunké?

Nuncius alicui aliquid.

Festő vagyok. Valós vagy elképzelt vizuális élményeimet összehajtogatva, a látható fényélményalapú világot másolom és építgetem. A kamerám ezeket az élményeket érzékeltette, rögzítette, a projektorom pedig most montázsba gyűjtve kivetíti.

KARÁCSONY ISTVÁN

HONORARIUM

Csöng a telefon...csöng és csöng...Végre – elég unottan – felveszem.

– Nem tudom, emlékszel-e rám? – Így a kagylón felém áradó hangzuhatag. – Galambossy Jenő vagyok, tudod ...

Akkor már tudtam, hogy arról a Jenőről van szó, aki évekkel, pontosabban évtizedekkel ezelőtt telekszomszédunk volt Balatonújlakon, s akihez, ha nem is nagyon mély, de kellemes barátság fűzött. Ő, mint igazi, jó társasági ember, maga köré gyűjtötte az akkori művészvilág számos jeles és jeltelen képviselőjét.

Soha nem tudom elfelejteni azokat a vörös borba ágyazott, igazán, szinte szívfacsaróan kellemes – nyári lenge-dezésekkel fűszerezett – estéket, amelyeket az ő savanykásan-kellemesen hűvös borospincéjében töltötünk. Kitalált vagy valós anekdotákkal szórakoztattuk egymást, miközben csodálattal szemléltük a csillogó poharakban hintázó nedűket.

Ezeket rendre szállította nekünk – a kis tölgyfa asztalt körülülő társaságnak – jobb kezének középső ujjának szinte művészi fejlesztett mozdulatával. Ügyelve arra, hogy egyrészt az itókából egy csöpp se vesszen kárba, másrészt arra is, hogy csak a már teljesen üres poharakba öntse az új – a másik hordóból származó nedűket...

– Jenőkém, jaj, de örülök hangodnak, bárcsak láthatnálak benneteket élőben is...

Ebben a „bennetek” - ben benne volt Gyöngyvér is, kedves felesége, aki – vallom be most évtizedek után őszintén, felkeltette iránta való ifjonti érdeklődésemet. Pláne, amikor annak idején, amikor kertszomszédunk volt, jól szabott fürdőruhájában libbent ide-oda...

– Kedves barátom – így ő –, hát nem kell arra sokáig várnod, ugyanis van egy kis problémám, s ha nem terhelnelek, megkeresnélek rendelési időben kedves „menyasszonyommal” együtt, aki már 40 éve a feleségem ugyan, de még mindig szép és vonzó, legalább is számomra.

Hát ez igazi művészlélekhez illő szöveg, gondoltam, és máris – természetesen ígért mondván – vártam bizsergető örömmel a kellemesnek ígérkező viszontlátást.

Magamban nem titkolt örömmel arra is gondolva, hogy ugyan az eltelt évtizedek bizonyára nyomot hagytak a menyasszonyon, de hát Istenem, aki nem hal meg korán, az előbb-utóbb megöregszik... zártam le az önmagamnak is közhelyesnek tűnő gondolataimat.

Ez újra és újra előbukkant tétova gondolataim bugyrából. Sok idő ide vagy oda, biztosan a korához képest még mindig...

Szóval a találkozás létrejött.

Szerencsére nem volt egészségileg különösebb probléma egyikükkel sem, s így kölcsönös udvariassági formuláinkkal véget is ért volna találkozásunk.

Hogy együttlétünket egy kis emlékekkel is megpecsételjem, egy általam korábban írt, és akkor szemük előtt dedikált könyvemmel ajándékoztam meg őket. Puszi jobbra, balra, és már mentek is volna.

De mikor kikísértem őket a rendelőből, Jenő hirtelen visszafordult, s szép, fekete szemét, összes fejét rám emelve stentori orgánumával szólt. S ekkor mintha viszatért volna régen volt fiatalos üdeségének minden bája és energiája, mintha nem télvége, de tavasz, az a bizonyos, igazi tavasz köszöntött volna be az ütött-kopott rendelő falai közé...

– Barátom, ezt meg neked hoztam.

S az ásatag – többszöri klórvizes felmosástól fakó rendelő közepére állva kihúzta magát, vagy talán görnyedtenpúposan megállva rázendített, és érces hangját kieresztve elénekelt Verdi Rigolettójának második felvonásából a főhős áriáját...

De olyan drámai erővel, hogy a gyengébb szívű és idegzetű asszisztensem őszinte sírásra fakadt.

Hát, sok operát és egyéb zenés produkciót láttam és hallottam már, de ez a „HONORÁRIUM”, amelyet szerény közreműködésemet kaptam, igazán mondom, frenetikus volt.

Nem volt nehéz – képzeletemben – a sivár rendelőt az operaház színpadává alakítanom, s a főhőst annak minden jelmezével együtt bámulnom, csodálnom, miközben a rendelő kopott paravánjai igazi várrá, erőddé váltak, s ahogy az ablakon bekukucskáló napsugár megkoszorúzta a mi Rigolettónk ... deres fejét!

A produkció után természetesen a nyakába borultam azzal, hogy ezt az igazi élményt, amellyel honoráriumként megajándékozott, soha, de soha elfelejteni nem tudom.

A meghatottságtól szédelegve kísértem ki őket, amikor az élmény hatásától újjáéledő asszisztensem rezignáltan megszólalt:

– Művész úr! Mivel nincs rendezve az egészségügyi biztosítása, ezt a összeget – erre átadott barátomnak egy félig gyűrt lapot – kifelé menet a pénztárban szíveskedjék befizetni. A nyugtával nem szükséges visszajönnie!

Falusné Chrestels Erzsébet: Távoli emlék

KÁRÁSZ TAMÁS

ÉDESANYA

A férj időnként halkan benyit feleségét és mellette szunyókáló újszülött kislányát újra és újra megnézni. Még nem jutott el tudatáig kislánya megszületése. Többször is szemügyre vette, de a csöppség csak nem került közelebb szívéhez.

Pár napja még sebesen elszáguldó mentő vitte kórházba feleségét, gyerekora első szerelmét. Aggódott, féltvén a szülés még napjainkban is bekövetkezhető váratlan következményeitől.

Az újszülött már hazaérkezésekor kémlelte az őt körülvevő világot. Hosszú percekben át nézegette édesanyja arcát, és figyelmesen követte minden mozdulatát, ha felkönyökölt vagy felült.

Egy-két nap elegendő lett egymás elfogadásához, mi több, nélkülözhetetlen társai lettek egymásnak. Édesanyja hirtelen egy meseszerű világban találta magát, középontjában kislányával és az őt ajnározó ismerősökkel, rokonokkal.

A csöppség minden nap szebb és bájosabb lett. Felismerte már, és figyelte a körülötte megforduló látogatókat, mosolygott a hozzá szóló felnőttekre, gyerekekre, mintha értené gügyögésüket, és élvezte, amint arcocskáját simogatva beszélnek hozzá. Tekintetével mintha meg is köszönte volna. Apró kicsi karját már kinyújtotta a hozzá közelítő mutatóujj felé, és óvatosan belekapaszkodott vékony ujjacskáival.

Az apa egyre hosszabban figyelte a csöppséget, és óvatosan, ügyetlenül mind többször kezébe vette, és hosszú percekben át beszélt az értelmesen figyelő kislányhoz. Ha tehetette, odasettenkedett ágyához megsimogatni arcát, szép kis haját. Úgy érezte, hogy ilyenkor beszélni is kell a feszülten figyelő gyerekhez.

Napok múlásával azonban az édesanya egyre fáradtabb lett estére, sőt reggelre sem tudta kipihenni magát. A fáradtság idővel egész napját gyötörte, és karjai egyre erőlenebbek lettek. Betegsége tudatosulása véget vetett felhőtlen boldogságának. Kislányát már alig volt képes ellátni, és legnagyobb szomorúságára ereje további csökkenésével már kezében sem tudta tartani.

Napközben élettelen tárgyként mozdulatlanul feküdt ágyában, de örömteli mosolya minden esetben megjelent szája szegletén, amikor kisbabáját valaki melléféktette.

Az orvosok szerint a fiatalasszony lassú, megállíthatatlan hervadását megmagyarázhatatlan kór okozza. A csecsemő nyugtalan viselkedése, sírása nyomban megszűnt édesanyja közelében, és teljes nyugalmat csak mellette talált a békés elalváshoz. Aludt a következő étkezésig vagy kézbevételeig mindig édesanyja felé fordulva, hogy ébredéskor őt láthassa először nagy kék szemeivel.

A szép számmal érkező látogatók dédelgették, simogatták, és ő mindenre rámosolygott. A bájos kis teremts mindenkit lenyűgözött. Távozásuk után azonban újra csak

édesanyját kereste. Feléje fordult, és minden figyelmét már csak neki szentelte. Számára ő volt a legfontosabb, mint ahogy édesanyjának is kicsi lánya.

Rejtélyes betegsége azonban egyre jobban elhatalmasodott rajta. Az orvosok nem találták meg az okot. Kullancscsípésre vagy valami fertőzésre gyanakodtak. A haldokló édesanyjának nevelőszülők bevonását javasolták. Találtak is sikeresen pótszülőket. Ebbe a kegyetlen megoldásba mindkét szülő bele is egyezett kislányuk boldogsága érdekében.

Az anya gondolatban egyre csak kislánya jövőjén kesergett. Ő már hamarosan nem lesz. A gyerek mosolyogva fogadta új szüleit és testvérét, azonban igazán boldognak csak akkor mutatkozott, amikor édesanyjával kettesben maradt.

Az apa napjában többször magához vette, sétált az udvaron vele, és beszélgetett hozzá egyfolytában. Elképzelni sem tudta már életét kisgyermek nélkül, de felesége nélkül sem.

A sors néha meseszerű boldogsággal ajándékoz meg, majd apránként mindent visszavesz.

Az édesanya ereje már teljesen elfogyott, csak órái voltak hátra. Megérkeztek a lelkes nevelőszülők magukkal vinni új családtagjukat. A nagymama és az édesapa remegő kezekkel, önkívületi állapotban igyekezett sebtében összeszedni és becsomagolni kis ruháit.

Az új anyuka gyengéden magához ölelte a kislányt, és lassan elindult kifelé. Válla felett a gyerek mindvégig mereven, szomorúan édesapját nézte.

KOVÁCS F. ISTVÁN

ARANY

Szép csendesen esik, ahogy ilyenkor májusban elvárja az ember. Galambos Ferenc erre gondol, és elégedetten szemléli a tanya körül zöldellő árpát, mely lassacskán térdig ér. Amott éppen csak látszanak az ébredő kukorica sorai, mellette Sári legelészik a parlagon hagyott fűben, hol pityangok hivalkodnak sárga bozontjukkal – ha majd kisüt a nap –, és ezrével virít a százszorszép. A lovaskának ma nem lesz dolga – a lószerszám a szögön, a szekér a szín alatt pihen. Kora reggel van még, az istállóból fejőke harangozása hallatszik meg néha egy-egy szó, amint felesége igyekszik nyugalomra inteni a tehenet. Amúgy elég nyugodt jószág a Borcsa, de az asszony ma bal lábbal kelt. Este sokáig duruzsolt az urának, nagyon szeretné megvenni azt a virágos anyagot, amiből a búcsúi bábra el is készülhetne az új nyári ruha, de Ferkó csak hallgatott. Szíve teli volt még éppen az imént átélt gyönyörűséggel, csendben hallgatta az asszonyka kapkodó lélegzettel elsuttogott szavait, gyengéden megsimogatta cserfes ajkát, de szólni egy szót sem szólt. Hát... azóta Aranka se – csak itt az istállóban, de akkor is a tehénhez.

A férfi megvonta a vállát, amikor elviharzott mellette. Picit elmosolyodott, és szelíd derűvel tovább nézte az

esőt. Két éve házasodtak, akkor kapták ezt a kis tanyát a körötte elterülő földecskével, a két család összefogásának gyümölcseként. Igazi harag soha nem mérgezte együttlétüket, mert összeillettek, mint zár a kulcsával. Az asszonyka hamar fel-fellobbant, ám férje nyugodt természeté mindig lecsillapította. Meg hát... szerették egymást, serdülőkoruk óta őszinte, tiszta szerelemmel. Nem is csodálkozott senki, amikor a plébános kihirdette őket, majd hamarost oltár elé álltak. Miközben Ferenc elrendezte az istálló dolgait, erre gondolt. Meg arra, hogy a tegnapi volt az első este, amikor asszonya végül haragosan fordult el tőle, s úgy próbáltak álomba merülni – szóltanul. Nem mondhatni, hogy ettől meghökkent volna, s még attól sem, hogy a duzzogás reggel is folytatódott. Amint dolgavégzetten belépett a házba, akkor viszont meglepődött rendesen!

A konyhaasztalon szétterített ágytakarót látott, rajta ruhaféléket, s az asszony még egyre pakolt. Ferkó dermedten nézte az ajtóból, ahogy végül összezsomózza a jókora bugyrot, majd nehézkes elszántsággal a vállára veszi.

– Hát te? Hová költözködsz? – kérdezte zavartan az ember, ám asszonya szó nélkül kilépett a még mindig szemerkélő esőbe.

– Az a nyavalyás ruha ennyire fontos neki?! – dörmögte magában, mialatt a tanyához vezető egyetlen úton távolodó nőt nézte. Nem volt mérges vagy ilyesmi, csupán úgy érezte, mintha nem jutna elég levegőhöz. Levette kalapját, belenézett, aztán fel a mennyezetre, de csak arra jutott, hogy ő aztán nem megy utána!

– Majd kimérgelődik magát, oszt’ visszajön – gondolta. Az eső egész nap cseperészett, ő meg várt. Kinézett néha az útra, de bizony estefelé egyedül kellett lámpát gyújtania. Borcsát is csak félig-meddig tudta megfejteni, mert a szelíd állat, megérezve az idegen kezét, egyszerűen kírúgta kezéből az edényt. Nem ízlett a vacsora sem, a kenyér száraz volt, a szalonnát avasnak vélte – pedig maguknak sózták, füstölték még karácsony előtt, a beszolgáltatás után megmaradt egyetlen hízó oldalából. Nem mondhatni, hogy reménykedve, de azért kiült még a küszöbre, onnan nézték Berci kutyával az alkonyodó pusztát.

Tegnap ilyenkor még csendes örömmel hallgatta az aranyat érő eső első cseppjeinek koppanását, mert tudta, ha még egy-két hétig nem esik, aligha lesz mit aratni. Hát esett is rendesen egész éjjel és egész nap. Most nem tudott örülni mégsem. Hiába érezte a nedves föld termést ígérő illatát, hallgatta a nyugvásra készülődő gerlek turbékolását, egyre azon járt az esze, vajon az ő „gerlepárja” merre járhat, hol hajtja majd álomra azt a szép makacs fejét? Nem lett volna pedig olyan nagyon nehéz kitalálni, de Ferkó nem akarta! Dacból sem, büszkeségből sem, meg aztán olyan jólesett kicsit sajnálnia magát.

– Egyedül maradtunk, kiskutyám, mint az ujjam – simogatta meg sóhajtván Berci fejét, majd feltápaszkodott, s behúzta maga mögött a konyha nyikorgó ajtaját.

Hiába próbált aludni, gondolatai nem hagyták. Sejtette ugyan, hogy Arany – merthogy így szólította asszonyát – szóval, hogy Arany az anyjáékhoz mehetett, mert hova is máshová?

Ám egyszerre eszébe jutott a malmos Kotlár, s ettől fel is ült hirtelen az ágyban!

Az ám! A lóköti Kotlár Gerő!

Már legénykorukban is koslatott Sági Aranka után, s azóta is – ha csak tehette – avval vegzálta őt, hogy előbb-utóbb elszereti asszonyát! „Azért a két szép korom szeméért” mondta mindig kajánul vigyorogva. Ráadásul – két éve tán – meg is özvegyült, és bizony nála nem kellett keresgélni a kenyérrevalót, tele volt a bugyelláris rendesen, hiába államosították a malmot, maradt ott pénz bővében! Ráadásul az az átkozott malom éppen útba esett a falu felé.

Ferencünk megvakarta feje búbját, majd amikor az is felémlett előtte, hogy a szüreti bálon a molnár négyszer-ötször is megtáncoltatta Arankát, kiugrott az ágyból, s magára kapkodta ruháit, mint a katonáéknál szokta volt – riadókor!

Az eső már elállt, de a sötétség vastag volt, mint a korom, amikor – úgy félóra múltán – meghallotta a malom zsilipje mellett elfolyó víz halk surrogását. Tanácstalanul toporgott a rakodó rámpa mellett, és nézte a házat. Azaz nézte volna, de azt is csak sejteni lehetett. Az emeleti ablakok fekete négyzete kivált a szürkén derengő homlokzatból, alant az udvar másfél méteres deszkapalánkja állta útját.

– Ki a fene az ilyenkor? – hallott egy reszelős hangot a háta mögött. Ferkó észre sem vette, hogy a malom előtti féltető oltalmában két ember üldögél a falhoz támaszkodó kispadon. Szunyókáltak. Eddig!

Most viszont minden egyszerre lódult meg! Az emberi hangokat kuttyák hörgő ugatása nyomta el, s amint megfordulni próbált, erős kezek markolták mindkét karját. Gyufa sercent, melynek lángját arca elé tartották, ő pedig igyekezett elszabadulni, de a markos molnárlegények tartották keményen.

– Mi a rossebet csináltok, Bandi? – nyílt ki egy ablak odafönn. Na, ezt a hangot már megismerte Ferkó is, bár csak ne ismerte volna.

– Valami idegen ólálkodik itt, mester úr! Ismeri?

– Nem látok semmit. Kérdezd meg, ki az.

– De én ismerlek, Kotlár! Ismerlek, mint a rossz pénzt! – kiáltotta Ferkó, s erre csend lett, majd pár pillanat után harsogó nevetés terült szét az éjszakában.

– Nahát! Ez csak az a szerencsétlen Galambos! Eresszéd el. De egy kis „útravalót” adjatok neki! – csapódott be az ablak egy újabb gúnyos nevetés után.

Hát adtak! Ferkó csak az első ütésekkel érezte. Hátát, fejét, arcát csépeltek a zsákolásban keményre edzett súlyos öklök, amíg el nem veszítette eszméletét.

Fogalma sem volt, meddig feketett a sárban, kinn a kerítés előtti úton. Arról sem, mennyi ideig tartott hazavonszolni magát. Csak akkor eszmélt fel igazán, amikor az ajtóban fényt látott s a fényben Arankát.

– Hát, te... mi történt veled?! Hol voltál? Jaj, édes uram! Ki tette ezt veled? – kérdezgette Aranka sírdogálva, míg ölelte, sebeit mosta, puha csókokkal gyógyíttatta. Ferkó azonban nem szólt. Fájt mindene, de a szíve... a szíve tán sosem volt ennyire boldog.

Utóbb aztán elmesélte. Elmondta azt is, nem bánja. Megérdemelte. Ám szégyelli, hogy megvádolta magában szerelmét. Azt bánja, hogy a vak féltés miatt el tudta képzelni az elképzelhetlent.

– Ugyan már te, csacsi! – suttogta az asszony hozzábújva –, kell is nekem más?! Még azt a ruhát is felejtjük el! – A ruha azonban mégis elkészült, de Kotlár nem érintette meg őt többé! Nem kapott tőle táncot, sem azon a bálon, sem máskor.

Falusné Chrestels Erzsébet: Liliomok

MAGYARÁDI ÁGNES

IMOLA HÁBORÚJA

Az olasz apácák jó hírű iskolát tartottak fenn az afrikai kikötőváros egyik védett negyedében. Itt kevésbé érződött a szegénység, jól szituált külföldiek és ide delegált amerikai katonák lakták a családjaikkal. Elegáns ikerházak és néhány békebeli olasz otthon volt itt, kezdetleges kertekkel. Abban valamennyi külföldi hasonlított, hogy a trópusi negyvenhat fokos átlag hőmérséklet elvette a kedvüket a kertészkedéstől. A helyi lakosok közül csak a haditengerészet néhány tisztje és egy-két jó beosztású városi hivatalnok lakott itt a hetvenes években. Mintha csak nekik tervezték volna kezdettől fogva, ezt a városrészt Gerártnak nevezték, ami azt jelenti, az idegenek földje.

Magától értetődött, hogy a frissen szerződött magyar orvost és a családját is itt helyezte el a kórház igazgatója. Egy forró októberi délelőttön érkeztek meg. A ház tulajdonosa hozta le őket a két kilométerrel magasabbban elhelyezkedő tartományi fővárosból, ahol egy hétig ügyet intéztek, és igyekeztek adaptálódni a környezethez. Háztartási alkalmazott nyitotta ki az ajtót. Illedelmesen köszönt, hibátlan angolsággal bizonygatta, mindenben segítségére lesz a háziasszonynak. A tulajdonos elvárta a dicséretet, amiért a frissen érkezett bérlők kényelméről

már előre gondoskodott. A magyar házaspár igyekezett udvariasan és tanult angolsága legjavával bizonyítani, meg vannak elégedve.

Hogy otthonukban sem lesznek egyedül, hogy nem biztos, hogy szívesen eszik majd a helyi főztőt, hogy otthon más viszonyok vannak, és a nők maguk végzik a háztartási teendőket, most mindegy volt.

A lányukat, fontoskodott a háziúr, már beajánlottuk az olasz nővérekhez, bármikor kezdhet iskolába járni. Az európai orvos nagy kincs volt az ötvenhatezer lakosú városban, amelyből, nemcsak a klímaviszonyok miatt, már számos külföldi elmenekült. A magyaroknak nem volt más hátra, csak előre. Államközi szerződéssel jöttek, és mindössze hatszáz US dollárral, amelyet később vissza kellett téríteni. Ha megfutamodnak, otthon mindenük rámegy. Egy hét múlva már minden szomszéd levízített náluk. Megértően mosolyogtak a nehézkesen kiejtett angol szavak hallatán. Végigjártatták a szemüket a gyorsan és láthatóan nagyon olcsón berendezett lakáson. Tanácsokat

adtak. Ne igyák a vizet, mert amőbás. Boltok itt és ott vannak, patika, posta a kikötő mellett. Éjjel ez a környék nem veszélyes.

Ajánlkoztak, hogy körbeviszik őket. Összeismertetik gyerekeikkel a lányukat.

Imola egyetlen, előre betanult szót sem mert kiejteni. Alig hétéves volt, sápadt, sovány, a kötelező védőoltások egyike majdnem elvitte. Egy héttel azelőtt még kórházban volt. Alig szokta meg az új élet legfontosabb szabályait, elkezdett járni az olasz iskolába.

A könyveit minden nap szépen becsomagolta, az órákon mindenféle dolgokkal telerajzolta a füzetét. Az otthoni füzetek szigorú vonalazása helyett szép széles sorok közé kanyarította kezdetleges betűit. Egyetlen szót sem értett, csak mosolygott. Az apácák nagyon kedvesek voltak hozzá. Délben a háztartási alkalmazott ment érte.

Anyja ragaszkodott ahhoz, hogy főzzön, és hogy a lánya otthon ebédeljen. Még a zöldséget is fertőtlenítős vízben mosta. Itt meg lehet halni a vírusoktól.

Útközben a lány kérdezgette, talán azt, hogyan érezte magát. Imola makacsul magyarul beszélt, ha hozzá szóltak. Pár hét után egyet-mást már megértett, de beszélni csak a lánnyal mert, és csak néhány helyi nyelvi szót használt.

Órák előtt iskolagyűlés volt, ima, aztán foglalkozások majdnem délig. Amikor félórás szünetet kaptak, az egész leánysereg kitódult az udvarra. Tízóraiztak, aztán játszottak, csapatokban a barátnők. Eleinte csatlakozni próbált, de ügyetlen volt, nem ismerte a játékaikat, legtöbbször kihagyták.

Egy alkalommal azonban néhányan körülvették az udvar hátsó részén, oda nem látott a felügyelő apáca.

Isabella, aki egy szép, magas kislány volt, tekintély a többiek között, rámosolygott. Végre, gondolta Imola. Talán mégis lesznek barátok. Bátortalanul viszonzta a mosolyt.

Isabellát mindig körülrajongták, jöttek a többiek is. Most mondd te! – parancsolt Isabella. A hangja mély volt a kórához képest, bőre barna a tengertől és a naptól. Szépen öltözködött.

– Maria Maddalena, la lava i fazzoletti, li lava ai pove-
retti. Folytasd! Te! – mutatott Imolára. A lányok páron-
ként összefogódzva szokták ezt énekelni, közben
forogtak, amilyen gyorsan csak tudtak, aztán cseréltek a
végén párt. Most mindenki hallgatott. Rá figyeltek.

– Maria Maddalena, Maria Maddalena, ki lába – el-
hallgatott. Tovább nem ment.

Isabella gúnyosan elhúzta szép vonalú, keskeny száját.

– Stupida! Buta liba! Tudtam! Mondtam nektek, hogy
csak tátog! – Imola már kezdett érteni, de többre három
hónap után még nem futotta, senki sem foglalkozott vele.
Kitört a nevetés. Körülugrálták.

– Stupida! Stupida! Sei Stupida! – aztán otthagyták, és
folytatták a játékot. – Fa un salto, fanne un altro, fa la ri-
verenza, fa la penitenza...

Megszólalt a csengő. Imola hátramaradt az udvaron. Sen-
kinek sem tűnt föl, hogy nem ment vissza órára, amikor
becsukódtak az udvarra nyíló tekintélyes tölgyfa ajtó szár-
nyai. A nap a szemébe tűzött. Hirtelen elhatározással
megindult a kapu felé. Nem törődött vele, látja-e a kapus
testvér. A kerítés drótja egy helyen lyukas volt, éppen ki-
fért rajta.

Strandpapucsban csattogva szaladni kezdett végig az
utcán, mint akit puskából lőttek ki. Irány haza, ahogy csak
bírt. A saroknál befordult, a strandpapucs feladta, elsza-
kadt a közepe. Majdnem elesett. Mezítláb repült hazáig.
Anya vásárolni volt, csak a lány volt otthon. Zokogva bújt
a ruhájába. Átölelte a derekát.

A lány éppen ebédelt volna, amikor hazarontott. Mit csi-
náljon? Elfogadta, amit az európai asszony főzött, de az
indzserához, a helyi kenyérhez ragaszkodott minden nap.
Tépett magának, elfelezte a szeletet, Imola felé nyújtotta
a falatot. A kislány megízlelte, megnyugodott. Kért még.
– Havinni, adj, kérlek – mondta helyi nyelven.

Amikor az anyja hazaért, már egy tálból ebédeltek. Már-
togatták a kenyeret a pörköltsaftba. Ilyet nálunk is főz-
nek, asszonyom, magyarázta egyszer a lány, csak
maguknál kevés benne a berbere paprika.

Másnap a lány elment az iskolába a táskájáért. Az olasz
közösség megsértődött rájuk, egy időre.

Imola kiharcolta, hogy évente hazavigyék, és otthon tegye
le a vizsgáit az anyanyelvén.

A lány mindenhová magával vitte, még a rokonaihoz is,
egy tengerparti faházas negyedbe.

Mindenki tudta, hogy a doktor lánya szereti az indzserát.

KREISCHER NELLY

Hártyajég alatt
csordogáló kis patak,
bús dalt énekel.

PERGEL ANTAL

TÖRZSFEJLŐDÉS

Már napok óta nem evett.

Teste egyre jobban gyengült, jóformán jártányi ereje sem
maradt. Előbb csak távolról, a napok múlásával azonban
egyre közelebből hallotta a ragadozók üvöltését. Tudta,
hogy nem mérkőzhet az oroszánok erejével. Élelmet kel-
lene szerezni, és tüzet kellene gyújtani! Jólakottan talán
szembeszállna az oroszánokkal is, a tüzzel pedig el-
kergethetné őket.

Még nagyobb gondot jelentett a víz hiánya. A patak alig
néhány méterre volt tőle, de medrében zavaros víz kavar-
gott, nem mert inni belőle. A tűz segíthetne! Fel-
forralhatná a vizet, talán főzhetne is valamit, de nem tudta,
hogyan lehetne tüzet rakni.

A fáradtságtól és a félelemtől remegve nézett körül. Ha-
marosan azonban visszarogyott menedékebe, a tüskés
bokrok közé. Nincs menekvés!

Az oroszánüvöltés egyre közelebből hallatszott, ha nem
cselekszik, talán csak órái vannak hátra.

A bokor környékén ugyan talált néhány fadarabot, de
szikrát is kellene csiholni. Szívverése felgyorsult, arcáról
hideg verejték folyt.

Egyre jobban átjárta a halálfélelem, annak tudata, hogy
csontjait ragadozók hordják szét. Ilyen borzalmas vég jut
egy embernek!

Hirtelen mentő gondolata támadt. Valamikor régen, sok-
sok ezer éve őseinek sikerült tüzet gyújtani. Hogy is csi-
nálták? Kellett hozzá valamilyen gyúlékony anyag.
Hosszan nézte a fadarabokat. Ez jónak tűnik! De hogyan
kap lángra a fa? A régiek valahogy szikrát csiholtak.
Igen, megvan! Azt az anyagot használták, ami a leg-
fontosabb volt számukra, amit a legnagyobb kincsnek te-
kintettek. Rosszkedve azonnal elmúlt, a fáradtságot is el-
felejtette, és nekikezdett tüzet gyújtani.

Pár nap múlva a tüskés bokorban emberi csontok feküd-
tek, amelyeken vadállatok fognyomai látszódtak. A cson-
toktól nem messze két törött okostelefon hevert.

Falusné Chrestels Erzsébet: Nyírfák

RENDIK ZSUZSA

A DEÁKNÉ VÁSZNA

Annyit hallom jelentős személyekkel és más fogyasztási cikkekkel párhuzamban emlegetni ezt a briliáns szólást az iparúzó, link Deáknéről meg az ő selejt termékéről, hogy úgy érzem, joggal ütötte fel bennem kandi kis fejét a néprajzi-nyelvészeti kérdés: vajon honnan eredeztethető az adott igazgyöngyszem?

Jelen helyzetünkből kiindulva arra következtethetek, hogy a józanul hangsúlyos és találó szállóige bölcsőjét Transzylvániában ringatták.

A toszogató-felelős özvegy Deákné, a szolid, fiatal menyecske, épphogy csak egy percre ugrott ki újszülött fiacskája mellől a konyhába, hogy megzavarja a székek-káposztát az odakozmálódásban.

Ezalatt megtörtént a tragédia.

Ifjú Deák kibukott megtaszajtott hintaágyikójából, faragott népi motívumokkal ékes!

A baba legott talajt fogott, lefejelve a Föld bolygót, mint Süsü a vadkörtét. A riadt földrengésmérők a világméretű, kolosszális rengés epicentrumát Erdély területére határolták be, a hiteles mérési adatok felhasználásával. (Így igazolván az utókornak a vászonról alkotott hipotézisét, ti. hogy nem különb...)

A katasztrófa mibenlétét akkoriban képtelenek voltak megindokolni. A rengés átkos következményeit pedig még annyira sem sejtették, mint Pista bácsi a hibátlan tipposzlopot. De ne vágjunk a dolgok elejbe.

Ifjú Deák torkaszakadtából bömbölve jelezte, hogy földet ért. Édesanyja zokogva emelte magához, és keblére szorítván bolygónkat tette felelőssé az egyszülöttjét ért szerencsétlenségért.

Mert mégis mozog!

Galilei újrahantolása és a baleset után az özvegy szentül megfogadta, hogy mindent megtesz kicsinyéért.

Döntött.

Kiegyenlítendő a csöppség Nagy Bumm által keletkezett agyi károsodásait, elsősorban iskoláztatni fogja. Szépreményű ifjú Deáknak sajnos nem állt rendelkezésére a beszéd lehetősége, hogy heveny tiltakozását kifejezhesse édesanyja ötlete irányába.

Így az eltökélt asszony elzarándokolt a Városházára, megkérte és megkapta az iparúzési igazolványát. A termelőmunka közepébe csapva szövőnőként rendkívül jó minőségű vásznakat készített, és a vevők legnagyobb gyönyörűségére az anyagokat igen olcsón adta. Áldott volt az ő neve, és áldott lehetne még ma is. De.

A mihaszna fiú időközben bejárta négy kontinens összes vagyonbeszippkázó tanintézményét, mindig és mindenütt egyazon pantallóban. Koptak a padok, koptak a nádpálcák, de a nadrág, az nem kopott vala. A hátsó fala. Fele. Végre vége lett a hosszú tanulmánykirándulásnak. A fiú hazatért a festői Erdélybe, immár pallérozott elmével. Körültekintett a kezdetleges manufaktúrában, ahol Deák anyóka szövögette kelméit és álmait egy földrengésmentes, szebb világról.

– Nem jól van ez így, édesanyám – szólt az ifjú főcsóválva, benne kiművelt másik fejével.

– Miért, fiam, ifjú Deák?

– Mert az energia nem vész el, csak átalakul – válaszolta sokatmondó arckifejezéssel a fiú.

– És mi lesz abból az Energikából, vagy hogy is hívják azt a nőt, ha átalakul? – érdeklődött édesanyja.

– Zsozsó.

És Deákfi megtette az első lépést a műhely fejlesztésének irányába. Hátrafelé. Pont idejében, mert agyonüthette volna az éppen akkor leszakadó mestergerenda.

A fiú nem esett kétségbe, bár a műhely leomlott, s a szövőgépük használhatatlanná vált. Ügyesen kiemelte a romok közül síró-rívó édesanyját, leporolta, majd szépen elmagyarázta neki, hogy úgysem volt érdemes vacakolni ezzel az elavult technikával. Ezután másképp fogják ezt csinálni, sose sajnálja a múltat.

Csak minimális tőke meg az iparúzési igazolvány állt rendelkezésükre az újrakezdéshez. Felkeresték hát a legsilányabb transzylvániai vásznat gyártó mestert. Felepénzüért bevásároltak nála olyan minőségű anyagból, aminő hálót csak vak pókaggastyán szőhet. (Fiatalabb szegénylős nyolclábúak a szöttes láttán megsodorták utolsó, öngyilkos szálaikat.)

Deákék kerítettek egy kis lejárt szavatosságú festéket is, majd bemártás után egy félkezü szabóval kiszabatták a kelmét, azután egy búr háború előtti lábhajtányos varrógépen készre varratták az ümögöket, gatyákat, szabadidőruhákat a helybéli koldusasszonnyal.

Az árut célszerűen „beutazták” a tejjel-mézzel folyó Magyarországra. Itt lehasaltak a híres-hírhedt KGST-piacokon a porba, a vevő elé, meggyőzően könnyezve Transzylvánia nincstelenségéről. Klásszikus.

Mi is vettünk tőlük egy inget, üsse kő.

Hát kő ugyan nem üthette, mert átesett volna a rajta támadt számtalan hasadék valamelyikén, egy mosás után, négyszázötvenért. (Alkudtunk, ötszázötvenre tartották.) A kolozsvári csoda napjainkban jó szolgálatot tesz a garázsban, kimondottan alkalmas olajos csavarok törölgetésére, a dicső. Mégis úgy érezzük, méltán lehetünk büszkéek a vételre, mert ezt a bővít az élő legenda, Deák anyóka sózta ránk.

Megtanultuk, hogy nem vehetünk tőle soha többé semmit. Jöhet alku, árendemény, csábító bébidoll, férfi szatén-alsó – soha többé nem veszünk semmit!

Ám Isten útjai és a piaci kínálat kifürkészhetetlen.

Abból a két öltőnadrágból a tízgyermekes szomszédasszony összes leszármazottja számára futotta torna-szákra.

A sokgyermekes családjára egy ideje gyanúsán méreget bennünket, úgy tűnik, haragszik ránk valamiért. Na, mindegy.

Megfogadtuk ugyan, hogy nem vásárolunk piacokon, mégis kimentünk a hányatott sorsú érdi bazárba, ahol a legjobb helyen régi ismerőseinkbe botlottunk. Nem törődtek velünk, gözerővel értékesítették a Deák-féle rongyokat. Hosszan kígyózott a sor a standjuk előtt.

– De hülyék az emberek! Hát évek óta sem tanulták meg, hogy az olcsó a drága? Hogy nem szabad ezeket a vaca-

kokat megvenni? Miért? Miért szűrnak ki saját magukkal? – fakadtam ki hangosan a tömeg közepén.

Egy huncut szemű bácsi meghallotta méltatlankodásomat, intett, hogy mondana valamit. Akaratlanul is odaléptem hozzá.

– Kedveském, magácskának igaza van. Az emberek hülyék.

– Ugye?

– Ellenben nem olyan hülyék, hogy saját magukkal toljanak ki – magyarázott tovább a bácsi.

– De hiszen én is vettem inget – próbálom alátámasztani nézeteimet, bár ez rám nézve nem túl hízolgó.

– Szétment – közli velem az apóka.

– Szét – fortyogok. Szóval ő is tudja. (Biztos ő is vett, háhá...)

– Az ilyesmit az ember soha nem veszi meg saját magának – fűzi tovább az öreg – , csak ajándékba.

– ?

– Nem érti? Kizárólag ajándékba vásárolunk ilyesmit, a haragosaink számára. Nincs nagyobb öröm, mint ajándékot adni. Főleg ha tudjuk, milyen is az az ajándék!

Most hullik csak le a hályog a szememről! Hát persze! Igaza van a vénségnek!

Ez az egyetlen hely, ahol új, ám ócska árucikkek forgalmazásával foglalkoznak – csakis haragosok megajándékozására, alkuáron!

Ez aztán a hiánykereskedelem!

Mert kinek nincs haragosa?

Nekem. Jóasszony vagyok.

Kinyitóm a noteszomat: azt írtam bele, hogy augusztus elsején lesz a Cunika menyegzője...

Falusné Chrestels Erzsébet: Vízparti házikó

PERGEL ANTAL

Újjászületés

Gyöngyvirágillat
temetőben kergeti
bükszusok szagát.

SZIGETVÁRI ZSÓFIA PETRA

EMLÉK

Megérkeztünk. Kész, ennyi volt. Nincs tovább. Egy pillanatig nem tudtam eldönteni, sírjak vagy nevessek. Végül inkább a földet kezdtem el nézni. Rájöttem, eleget fogok bőgni ott lenni, és igazán nem vagyok boldog, sőt az ereimben áramló vér is keservesen pityergett. Szinte az arcomon éreztem a reményvesztett sóhajtásokat, fülemben csengett a vénasszonyok óbégatása, és felsejlett néhány újonnan érkező jajsza.

Már most fájt a fejem. A kilátástalan gondolatok ott dörömböltek benn, és hiába próbáltam elcsendesíteni őket, nem hagyták abba, egyre hangosabban kiabáltak. Az elmúlt pár nap eseményeit megszagatták, és ott ütötték őket, ahol érték, mert tudták, sokkal értékesebbek náluk, és az Utolsó Ítéletig ezeket fogom újra meg újra felidézni helyettük.

A földi életem emlékfoszlányai a sarokban gubbasztottak, jól tudták, hogy gyűlölöm az összeset, mert mindegyik ártatlanságomat bizonyítja, s mégis ott kuksolok a többi szerencsétlen alak között, és egész nap a sóhaj-koncertet hallgatom.

Nem öltem embert, nem csaltam, és még azt a nyamvadt kecskét sem loptam el, helyette inkább két napig éheztem. Mindennap imádkoztam, ami akkor példaértékűnek számított, aztán száz évvel később kiderült, hogy az egész egy nagy átverés, hogy nem is az az igazi isten, hanem van egy másik, aki sokkal fontosabb, aki mindenkit szeret, meg feláldozta saját fiát az emberekért, csak akkorra nekem már mindegy volt, mert rég elföldeltek!

Ott, lent kellett megtudnom, a sötétben, hogy minden jócselekedetem felesleges, az egész annyit ért, mint halott sírján a rózsza, és innen nem fog kimenteni senki, sőt én és a hozzám hasonlóak vagyunk az elrettentő példák a miséken.

Nem gondoltam volna, hogy a halál után is lehet csalódnai, de így már világos, miért nem akarnak meghalni az emberek, mert csak ezután derül ki az igazság, hiányozni fogunk-e valakinek, emlékeznek-e még ránk, betartják-e a haldoklónak tett utolsó ígéretet?

Ha még élnék, biztosan írnék egy ezeroldalas drámát erről, azonban ezt a lehetőséget át kell, hogy adjam valaki másnak. Mindenre számítottam, kivéve Erre.

Mert ez *A semmi*.

Ha valaki megkérdezné, milyen *A semmi*, pontosan így mesélném el neki.

Lebegő, csendben siránczó lelkek, végtelen homály, napi egy sóhajtó-verseny. Kétszer történt valami „izgalmas”, az első, amikor egy óriási fényesség lefáradt ide, a Pokol küszöbére, és felvitt magával pár öreg szellemet, a másik meg, amikor egy nő érkezett hozzánk. Az egész kolónia felbolydult, a sóhajtások tízszer elviselhetetlenebbek lettek, mert mindenki azt hitte, érte jött le.

Persze, csak egy vezetőt keresett a szerelmének. Ez lettem én.

„Egy kis levegőváltás nem árt, meg amúgy is, ki ne szeretne túrázni csöppet, oh, és állítólag ez a személy olvasta a műveimet, ráadásul valami íróféle, hátha megemlíti

engem is valahol” – így morfondíroztam magamban, amikor vállalkoztam a küldetésre. Teltek a napok...

Álmomban sem gondoltam volna, hogy ilyen nehéz lesz a búcsú, ennyire meg fogom kedvelni ezt az embert. Nem is a Pokolba való visszatérés miatt voltam szomorú, hanem azért, mert itt kell, hogy hagyjam őt, és bevallom, egy kissé irigyeltem is, mindjárt találkozni fog szerelmével, végigjárhatja vele a Paradicsomot, láthatja Istent, a „végtelen szeretetet”, aztán visszatér a Földre, és vígan éli majd tovább az életét.

Ekkora mázlistát! Nem értem, miért pont őt választották, és nem egy szent életű remetét? Egy egyszerű firkász, aki tudásra vágyik, semmi több. Vagy csak én vagyok vak, és nem látom, mi van a felszín alatt.

Rásandítottam útítársamra. Szemében a végtelen szerelem lángja lobogott, arcát előntötte a pír, ujjai remegtek az izgatottságtól, hosszú kampós orrán végigcsorgott az izgadság. Valószínűleg én is így néznék ki a helyében, kivéve, hogy én mosolyognék, mint egy tudós, aki rájött az élet értelmére.

Nem tétovázhattam tovább. A csend kezdett elhúzódni.

– Emlék... – kezdtem volna, de a következő másodpercben eltűnt alólam a talaj, és ismét a Végtelen Reménytelenség Birodalmában találtam magam.

Falusné Chrestels Erzsébet: Provence-i utca

SZABÓ ILONA VALÉRIA

MÁK ÉS TÁRSAI

Az angol házaspár szimpatikus érdeklődéssel figyelte otthonunkban, ahogy a hagyományosan magyaros fogások sorban az asztalra kerülnek.

Előételként meggylevessel kínáltam őket, mert abban biztos voltam, hogy legalább két oka is van annak, hogy va-

lószerűleg sohasem kóstolták még ezt a desszertnek is beillő finomságot. Így is készítettem, kicsit édesebbre és sűrűbbre, mint szoktam, hogy az állaga a leves és a mártás között legyen, és a fehér tálkákba szedett élénk rózsaszín gyümölcsleves tetejére egy-egy tejszínhab rózsza is került. Látványnak is esztétikus. Az illatáról nem is beszélve. A szegfűszeg, szegfűbors és fahéj őrölt keveréke és a bele-reszelt citrom kombinációja pikáns, forralt boros karácsonyi hangulatot idézett, és vendégeink őszintén el voltak ragadtatva a számukra különlegességnek számító gyümölcslevestől.

Valójában nem lehet csodálkozni azon, hogy nem ettek még ilyet, hiszen az angolok nem levesfogyasztó nemzet. Az ezirányú tapasztalat hiányának másik okára akkor derült fény, amikor udvarias szokás szerint megkértek, hogy mondjam el, hogyan készítem az ételt. Természetesen a hozzávalókkal kezdtem. Azonnal kiderült kettőről, a tejfölről és a meggyről, hogy az angoloknál fellelhetőségük ritka, és használatuk egyáltalán nem gyakori, nem úgy, mint a magyar konyhában. Igazából a cseresznye és a meggy megnevezésére ugyanaz az egy szó szolgál, a cherry. Ezen viszont általában az édes (sweet) változatot értik. Bár van olyan szavuk, hogy sour (savanyú) cherry, ami a meggyre vonatkozik, de mivel maga a meggyfa sem elterjedt, a gyümölcsöt legtöbbször egyáltalán nem ismerik, és nem is szeretnék megkóstolni, mivel a savanyú szó hallatán a meggyet (sour cherry) kellemetlen, citromosan savanyú érzettel társítják. Meglepő volt tapasztalni, hogy ezeknek a látszólag apró eltéréseknek a hátterében gyakran a különböző földrajzi viszonyok állnak, vagy éppen a mindennapos étkezési kultúrában, illetve szokásokban, hagyományokban rejlő különbségek.

Régi levelezőbarátság volt ez a mienk az angol házaspárral, még a 80-as évek elejéről, amikor az akkori rendszer a külföldre történő utazás megakadályozásával az átlag magyar állampolgár más kultúrák iránti kíváncsiságát, érdeklődését erősen korlátozta, és amennyire csak képes volt, megakadályozta az információ áramlását a szovjet fennhatóság alá tartozó és a nyugati országok között.

Akkoriban londoni barátaink társadalomtudományt tanultak az egyetemen, amelynek részét képezték a Közép- és Kelet-Európával foglalkozó tanulmányok is. Innen származik az érdeklődésük Magyarország iránt, amely abban az időben a kommunista vagy más néven keleti blokk részét képezte, és a „vasfüggöny” mögötti országok közé sorolódott.

Az a tény, hogy az angol pár a nemzetközi levelezőlistán kelet-európai országból keresett levelezőtársakat, némi fejtörést okozott nekem. Válaszoltam ugyan, hogy szívesen leveleznék velük, de egyben tudattam velük, hogy nem vagyok benne biztos, hogy megfelelek-e az elvárásaiknak, mivel Magyarország Közép-Európában található. Válaszuk rövidesen megérkezett, és abból kiderült, hogy a kelet-európai kifejezést kissé pontatlanul, de akkoriban szokásos módon nem földrajzi, hanem politikai értelemben használták, és így a kelet-európai vagy szovjet blokk Magyarországot is magában foglalta.

Ettől kezdve hosszú éveken át rendszeresen leveleztünk,

és sokat megtudtunk egymás kultúrájáról. Az is kiderült, hogy az egyetemen folytatott kelet-európai tanulmányaik során nem igazán sikerült átfogó képet kialakítaniuk hazánkról, mert időről időre megleptek olyan kérdésekkel, mint hogy Magyarországon csak lakótelepek találhatók-e nagy szürke épülettömbökkel?

Talán éppen azért, hogy hiányos országismereti tudásukat bővítsék, elhatározták, hogy meglátogatnak bennünket a 80-as évek végén. Döntésüket elismeréssel nyugtáztuk, mert az angol pár számára Magyarországra látogatni akkoriban olyan egzotikus megtapasztalás lehetett, mint amit manapság egy átlag magyar számára egy afrikai utazás jelentene.

Ahogy várakozással tele nyitottsággal figyelték az eléjük rakott ismeretlen ételeket, a megbecsülésem még csak tovább nőtt. Az étkezést végül mákos bejglivel zártuk. Még érkezésük előtt beszélgettünk a családban arról, hogy náluk Angliában a mák termesztése és minden formában történő fogyasztása valószínűleg teljesen be van tiltva. Részünkről a kíváncsiságnak is volt tehát némi szerepe abban, hogy éppen a mákos bejglire esett a választásunk, amely ebben az esetben a tipikusan magyar, ünnepi süteményünket képviselte.

Amikor angol barátainknak felszolgáltam az édességet, pillantásuk a mákos tölteléken a szokásosnál hosszabb ideig időzött, mintha kétszer is meg kellene nézniük, hogy meggyőződjenek arról, jól látják-e, amit látnak. Majd amikor arra a következtetésre jutottak, hogy igen, tévedés ki van zárva, valóban mák az, ami körkörös, ovális csikban fut körbe a tálcaán lévő sütemény belsejében, hirtelen zavarba jöttek, mindketten lesütötték a szemüket, egymásra sem mertek nézni, ránk, a házigazdákra pedig különösen nem. Lehet, hogy ugyanúgy érezték magukat, mint ahogy mi magyar turisták éreznénk, ha vendéglátóink Amszterdamban váratlanul könnyűdroggal készült süteményt tennének elénk az asztalra az otthonukban. Annyi különbséggel, hogy az ott tudomásom szerint legális, legalábbis bizonyos kávézóknál minden bizonyára az. Nálunk viszont a mák fogyasztása legális, ezt mosolyogva el is magyaráztam rögtön barátainknak, akik nagy megkönnyebbüléssel kezdték el kóstolgatni a mazsolás, mákos bejglinket.

Tovább aztán már nem is mertem kísértetni a sorsot és hazánk jó hírét azzal, hogy meséljek nekik vidéken élő idős rokonunkról, aki akkoriban rendszeresen termelt mákot, csak azért, hogy ezek a növények foglalják a helyet a kertjében, és így kisebb legyen az esélye a gyomoknak megtelepedni, neki pedig kevesebb gondja legyen azok irtásával. Amikor aztán a mákgubók kopogósra száradtak, kinyerte belőlük a mákszemeket. Mindig saját terméséből készítette a karácsonyi mákos bejglit.

De ez már régi történet. Azért felvetődött bennem a kérdés, hogy napjainkban lehet-e egyáltalán kis mennyiségben, saját fogyasztásra mákot termelni? Felkerestem az életerőben örökifjú Bálint gazda honlapját, és megnyugodva olvastam, hogy megengedett. Kis területen, saját célra történő felhasználás esetén korlátozás nélkül termesztethető.

SZEGHY KAROLINA

A MÉHECSKE ÉS A PILLANGÓ

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy édes, csíkos bundás, kerek szemű icipici méhecske. Ez a méhecske rendkívül szorgalmas volt. Ahogy beköszöntött a tavasz, és az első napsugarak megmelengették a réten lévő virágokat, azonnal munkához látott. Hordta a virágport reggeltől estig, amíg csak el nem fáradt. Amikor elálmosodott, és bebújt a puha ágyacskájába, folyton ugyanarra gondolt, mint minden másik este; hogy milyen jó volna, ha pillangó lehetne. Elképzelte, ahogy pillangóként szálldos a rét felett, egyik virágról a másikra röppen, és közben a virágszirmok megcsiklandozzák könnyed kis lábacskaát.

Amikor másnap reggel felébredt, megint szomorúan vette tudomásul, hogy még mindig méhecske, és soha nem is lesz belőle pillangó.

Egyik reggel, amikor éppen arcot mosott az erdei tónál, egy pillangó szállt mellé.

– Hé, kis csíkos barátom, hogy megy a virágporgyűjtés?
– Egész nap dolgozunk, szorgalmasan, kitartóan – válaszolta a méhecske, és szomorúan biggyesztette ajkait.

A pillangó azonnal észrevette a kis méh keserű pillantását.

– No, akkor miért búsulsz, kis barátom?

– Hát én csak... sajnálkozom – kezdte a méhecske. – Sajnálkozom, mert te olyan szép színes, kecses vagy azokkal a hatalmas, díszes szárnyakkal. Én meg csak egy kis kerek, csíkos bundás méhecske vagyok, akitől még az emberek is megijednek, ha a közelükbe merészkedek.

– Ó, hát csak ez a baj? – szólt a pillangó. – Ne butáskodj, drága méh! Hiszen nektek köszönhetjük azt a finom mézet, amit a bundás kis mancsotok termel. Lehet, hogy az emberek megijednek a méhektől, de nagyon szeretik az édes, sárga mézet, hiszen nemcsak finom, de egészséges is. Ne irigykedj reánk, pillangókra! Hiszen mi sosem lennénk képesek ennyi virágport gyűjteni, mint ti. A mi szárnyunk lehet, hogy díszes, ámde vékony. A testünk lehet, hogy kecses, ámde gyenge. Mi csak táncolunk a rét felett, néhányunkat elkap egy-egy madár csemegének, aztán amikor jön a hideg tél, és ti a kaptárban melegedve finom mézet majszolgattok, akkor mi csak ülünk egy fán, összebújva és dideregve várjuk a tavaszt.

– Tényleg? – ámuldozott a kis méhecske. – Sosem gondoltam volna, hogy... hogy ilyen jó méhecskének lenni! – lelkenedett.

Aznap a kis méhecske még szorgalmasabban dolgozott, és sokkal vidámabban, mint addig bármikor, bármelyik napon. Este pedig, amikor álomra hajtotta kicsi bogárfejét, akkor már nem arról álmodott, hogy pillangóként repül a rét felett, hanem arról, ahogy családjával összebújnak a kaptárban, finom mézet esznek, és várják az újabb dolgoz napokat.

BEMUTATKOZIK

SZÖLLŐSI BERNADETT

Bár laktam már több helyen is, határon innen és túl, ízig-vérig ercsi lakosnak vallom magamat.

A nyelvekkel ugyanígy vagyok: bár tanultam és beszéltem/beszélek sokfélét, mindig is a magyar lesz számomra a legkedvesebb. Egy ilyen sokszínű anyanyelvvel a zsebemben nem volt kérdés, hogy egyszer majd, ha a

tollam megtalálja a hangot, szeretném mindazt leírni és továbbadni másoknak, ami bennem van.

Egy ideig csak a fióknak írtam, aztán 2016-ban megtört a jég: magánkiadásban jelent meg első önálló kötetem Egy lélek margójára címmel. Ezt 2017-ben követte a második, a Szív-garzon. Mindkettő az Underground Kiadó gondozásában látott napvilágot.

Bár minden műfajban próbálok alkotni, a versek állnak hozzám a legközelebb.

Több helyen is sikerült eddig bemutatkoznom – Palóc-föld, A Vörös Postakocsi, 3sor, Napút Online, József Attila vers-dal fesztivál. A Viháncos Duó jóvoltából pár versem is megzenésítésre került: eddig két versemet dolgozták fel. Szabadidőmben szívesen írok könyvajánlókat, valamint interjúkat készítek az Ercsi Híradó és az érdi Kertváros Magazin kérésére.

Eddig megjelent versesköteteim:

<http://undergroundbolt.hu/egy-lelek-margojara>

<http://undergroundbolt.hu/sziv-garzon>

Írói oldalam:

<https://www.facebook.com/betty.grape>

Bakancslista tizenkét sorban

Szappanos buborékot fújni,
a Balatonban éjjel úszni,
mezítláb a füben futni,
két kézzel a hajadba túrni,
bújócskázni és ágy alá bújni,
téli a jégen zsákon csúszni,
lépcsőn ülve diót zúzni,
felemás zoknit húzni,
ha rossz a kedved, mosolyt hozni,
szeretlek – egy pillantásból tudni,
egy padon ülve a kezéd fogni –
és unalomig, csak egymást szokni.

FALUSNÉ CHRESTELS ERZSÉBET

Már gyermekkoromban nagyon szerettem rajzolni. Számomra teljesen természetes dolog volt ez a tevékenység, mert édesapám – bár nem volt képzett művész – csodálatosan bánt a ceruzával és az ecsettel. Minden napjainkhoz hozzátartozott, hogy ültünk az asztalnál, és testvéremmel együtt színeztünk, festettünk, rajzoltunk. A gyermekkorral együtt sajnos ez a dolog is lezárult.

Az élet másfelé sodort. Nem lettem híres divattervező, sem festőművész, amiről kislány koromban álmodoztam. Férjhez mentem, dolgoztam, gyermekeim születtek, teljes életet éltem, boldog családanynaként. Mindhárom lányom – nagy örömmre – szintén jól rajzol, és vonzódik a művészetekhez. Ebben biztosan szerepet játszott az is, hogy kiskorukban én is sokat rajzoltam, festettem velük. Miután kirepültek a gyerekek, és idővel nyugdíjba mentem, újra lett több szabadidőm. Egy barátnőm segítségével bejutottam egy Ghyczy György festőművész által vezetett zuglói Nyitott Műterembe, ahova sokan jártak hozzám hasonló amatőrök és képzett művészek is. A műteremnek minden évben voltak kiállításai, amelyeken én is részt vettem. Néhány év után sajnos megszűnt ez a kiváló lehetőség, ahol nagyon sokat tanultunk egymástól, és jól éreztük magunkat.

Festményeimet általában acríllal festem, de dolgoztam olajjal, és pasztellel is. Nagyon szeretem a természetet, témáimat is többnyire ebből merítem. Egy-egy gyönyörű fa vagy tengerpart, patakocska, erdőrészlet vagy egy szép virág megragadja a fantáziámat. Különös vonzalmat érzek a víz iránt, ez gyakran tükröződik a munkáimban. Saját örömmre festek, de nagyon jólesik, ha az eredmény tetszik a családomnak, barátaimnak és másoknak is.

Két évvel ezelőtt férjemmel – legkisebb lányunkat követve – Érdre költöztünk, lelkesen elkezdtük feltérképezni új lakókörnyezetünket és annak kulturális életét. Így találunk rá a Poly-Art Alapítvány kiállítására is, amely nagy hatással volt rám. A sok remek műalkotást látva kerestem a lehetőséget a megismerkedésre. A KÉK-csoport nagy örömmre befogadott, és így újra egy alkotó közösség tagja lehetek.

AZ IDEI ELSŐ KÉK-KIÁLLÍTÁS AZ ÚJ PKH-BAN

A téma: a tél. Csóka László festőművész nyitotta meg, és egy tanulságos művészettörténeti kiselőadással kezdte: hogyan alakult, fejlődött a tájképfestészet a különböző korstílusok során.

Az iskolákban tanultunk erről, de most újra egy csokorba szedve, igen élvezetes, érdekes áttekintést kaptunk. A jellemző stílusjegyek, a példák felelevenítették egykori ismereteinket.

Csóka László a jelen kiállítás szereplőiről, az alkotókról, a festményekről kedvezően vélekedett: mindenkiről mondott egy-egy biztató, elismerő szót. Szimpatikus egyénisége, humora átütött a mondandókon.

Az egyiknél azt emelte ki, hogy szívből-lélekből fest, a másiknak a különös színvilága, kompozíciója megkapó, a harmadiknál azt szoktuk meg, hogy misztikus és szimbólumokat tartalmazó a képe.

Ismét másoknál a színek-formák aránya, a finom, természetes fények vagy a realizisztikus ábrázolás volt kiemelendő.

Február vége van: szikrázó napsütésben nézegetjük a didergető téli viszonyokat, a jéghideg sugárzást közvetítő képeket, míg hallgatjuk Vivaldi zenéjét: a Négy évszaktól a Tél éppen illik ehhez a tárlathoz.

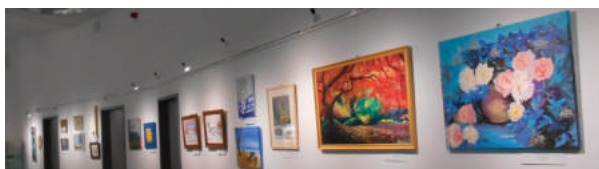
Szirmai Tünde (fuvolán játszott) a Zeneiskola tehetséges növendéke, ugyanakkor a VMG zenei eseményeinek központi egyénisége – mutatja be őt Somfai István, a Poly-Art elnöke.

A két IRKA-vers is (Kósa Márta és Kovács F. István műve) a borzongató februári hangulatot idézi – előadók: Szabó Ilona Valéria és a klubvezető.

Nem bántuk, hogy a valóságban nem kellett fáznunk.

DLné
IRKA-kör

ANGYALOK A FECSKEPALOTÁBAN

Alig érkezünk meg, előkerülnek a mérőszalagok, a drótok, a fogók... szakavatott kezek rakosgatják a földön, az asztalokon a festményeket, kerámiákat, rendezgetik, hol a legelőnyösebb nekik, melyik mű társaságában mutatnak a legszebben.

A végeredmény: lenyűgöző, kedves a szemnek.

Aztán hordják a székeket folyamatosan, annyi az érdeklődő, hogy a tervezett ülőhely (pamlag, támlás és támlátlan szék) nem is elég.

Gánton vagyunk, a Fecskepalotában.

Amikor tavaly ugyanitt ORBÁN PÉTER meglátta a mi képzőművészeti kiállításunkat, és gyönyörködhetett irodalmi-zenés műsorunkban, felsóhajtott: ANGYAL SUHANT ÁT FELETTEM...

Idén ezt a szellemiséget követte a pályázatként meghirdetett KÉK-tárlat, valamint az IRKA-művek sokasága.

Ahogy illik, a Fecskepalota tulajdonosa (a zsűrielnök) kiválasztotta a segítő szakértőket: Zsolnai Tímeát, aki a képzőművészet terén van otthon (maga is szépséges különlegességeket készít), és Kertész Lucát, aki az irodalmi művek értője, érzője.

Nem volt könnyű dolguk: 24 festmény és kerámia érkezett be és 18 vers és próza.

Közülük kellett kiválasztaniuk azt az öt főt, akik megkaphatták az angyalka-jutalmat – a Szekér Gizi alkotta szobrocskát.

A végeredmény:

KÉK: Wenszky Ágnes, Nimsz Terézia, Kávránné Szedmák Ilona.

IRKA: Magyarádi Ágnes, Szabó Aida.

Az oklevelet és az emléklapok minden pályázó megérdemelte, színvonalas, igényes alkotásokkal ismerkedhetett meg a helyi közönség.

Mert alapjaiban mi nem versengésnek, hanem inkább bemutatkozásnak szántuk ezt a rendezvényt, hírül adni, hogy Érden és vonzáskörzetében milyen tehetségek élnek és alkotnak.

Ha nem is jutott mindenkinek igazi, kézzel fogható angyalkaszobor, mindenképpen gazdagodtunk új barátokkal, valódi angyalokkal (az újonnan felavatott PA-angyalról nem is beszélve)...

DLné
szervező

„IGAZ HITNEK LÁNGJA LENNÉK”

Habos László Csuka Zoltán-díjas szerző költői estjén

Somfai István, a beszélgetés levezetője kitért a címben megjelölt sorra, majd biztosította őt és a közönséget, hogy Habos Laci már most lángja az igaz hitnek. Már régóta minden olyan tulajdonságnak birtokában van, amely méltóvá teszi e láng rangjára: őszinteség, tisztaság, segítőkészség, türelem...

Láng az irodalomszervezésben és -pártolásban, a kiadványok társszerkesztőjeként, láng abban, hogy a Poly-Art irodalmi élete jelentős kisugárzással bír egy ideje.

De nemcsak ezért lett láng. Ebben a műsorban A hetedik c. verseskötetének megjelenése után született versek egy része hangzott el.

Laci elmondja, hogy a klubbársak alkotásai is inspirálják, de országos pályázatokon is szívesen megméretteti magát. Kíváncsi is, hogy egy független zsűri hogyan vélekedik az alkotásairól, ugyanakkor a többi díjazott is érdekli, és bizony, fejet kell hajtania előttük... Azt „elfelejti” megemlíteni, hogy nívós irodalmi-kulturális folyóiratokban közlik a verseit, elismerően szólnak munkásságáról, sorozatban nyer díjakat, több helyen ki-emelik más rangos IRKA-költővel együtt... Legutóbb épp az Ady – 100 kapcsán büszkélkedhettünk Laci parafrázisaival.

A beszélgetés során szó kerül írói módszereire. Tematikáját tekintve is csoportosíthatók ezek a művek: az életrajzi ihletettségűek – bár egyes szám első személyűek, nem mindig a szerző saját világáról szólnak, hanem általános érzésekről, belső vívódásokról, útkeresésről, olyan gondolatokról, melyekkel azonosulhatunk.

Különbözőek vagyunk, más a nézetünk, más vágyak sarkallhatnak, de lehetnek közös kérdéseink: létünk, feladatunk a világban, az örök élet is foglalkoztathat.

Megnyugtató, ha másokat is érdekelnek ilyen témák – mondja.

Az istenes versek komolyak, gyakran komorak, csalódottságot, esetenként meghasonlottságot tartalmaznak. Az ember kénytelen elfogadni az élet nehézségeit, álmunk, vágyaink nem valósulnak meg, gyakran a szerencse is cserbenhagy bennünket.

A szerelmes versek is fájdalomtól súlyosak, a napi gondok lehúzzák az embert. Helyente a kompozíció bravúrával adja meg az egyensúlyt.

Habos Laci nagy jelentőségű egyéniség: ez a láng fényesen világít – zárja a beszélgetést Somfai István.

DLné
IRKA-kör

BAKA GYÖRGYI SZERZŐI ESTJE

Érdemes volt végighallgatni a Szepes Gyula Művelődési Központban a magyar költészet napja alkalmából tartott szerzői estjét. Versei hangzottak el, volt, amely az ő előadásában, másokat az érdi Irodalomkedvelők klubjának tagjai adtak elő, ám ezúttal valami mást is kaphatott a hallgatóság.

Valami mást, valami többletet, betekintést a költő bensőjébe. Baka Györgyi így vallott erről:

– Számomra a vers a létértelmezés formája, lehetősége. A létezés nagy kérdései: az élet értelme, a halál, a szerelem, Isten – megkerülhetetlen az ember számára.

Hiába született már ezekre a kérdésekre oly sok bölcs és gyönyörű válasz, a személynek a saját sorsa összefüggésein keresztül újra és újra meg kell keresnie a saját válaszait – mondta.

Aztán következtek a válaszok, vagyis a versek különböző kötetekből, a 2008-ban megjelent Fényfehérben címűtől a 2017-es Közeledő érintésig. Közben pedig néhány értékelő, elemző mondat költőktől, kritikusoktól, irodalomtörténészekről. A költőtárs Madár János szerint például „Baka Györgyi teremő lélek. A teremtés folyamatában viszont olyan történeteket, érzéseket mond el, amelyek az életünket át- meg átszövik ezernyi szállal.” Csontos János irodalomkritikus azt tartja lényegesnek, hogy Baka Györgyi műveiben nem „kiáltoz”, tudva, hogy harsány korokban a halk, visszafogott hang tüntetésszámba megy.

Az est házigazdája, Somfai István, az érdi Poly-Art Alapítvány vezetője pályakezddéséről, majd közéleti, társadalmi szerepéről kérdezte a költőt, aki elmondta: fontosak, értékesek a díjak, de az igazi értéket az emberekől kapja beszélgetésekben, dedikálások alkalmával, vagy mikor előadják, esetleg éppen megzenésítik és énekelik valamelyik versét.

– A vers misztérium – foglalta össze az est végén alkotói hitvallását Baka Györgyi. – Valójában megmagyarázhatatlan, mert mindig hordoz magában valamit, ami megfejtethetlen.

A költő pedig önmagán át egy másik személyhez szól. Felnyitja, kitárja önmagát, hogy közvetlen utat találjon a

másik emberhez, hogy megszólítsa, megérintse a versek által – tette hozzá.

A szerzői est hallgató-sága kellőképpen bizonyította, mennyire érdekli az embereket, amit Baka Györgyi mond, ír, gondol: magáról, rólunk, a világról.

DLné
IRKA-kör

PÓDIUMEST A KÖNYVTÁRBAN

A Poly–Art Alapítvány 25 éve rendez pódiumesteket, korábban évente hármat, amelyeknek a kezdeti időkben a Pataki Cukrászda adott otthont, majd a városi könyvtár fogadja őket rendszeresen, jelenleg évi két alkalommal, áprilisban és decemberben.

Ezúttal két, a képzőművészet iránt elkötelezett alkotóval, Révészné Bogdán Jolánnal és Kávránné Szedmák Ilonával beszélgetett Somfai István.

Az alkotáshoz mindketten a kerámián keresztül találtak utat Szekér Gizi, Vaád Éva és Schéffer Anna keramikusok nyomán beleszeretve a műfajba.

Révészné Bogdán Jolán meg is találta a kerámiázásban azt, amire egy műtét utáni felépülés során – s immár azóta is – szüksége volt, s alkotótáborok és közösségek során – például Vaád Éva egykori táborai, a Czabai-kert, a budafoki Szellmann Ház – képezi önmagát, s talál így egyre több örömet az agyag megmunkálásában. Kezdetben főleg használati tárgyak kerültek ki kezei közül, mostanában viszont szabadjára engedi kreativitását és fantáziáját a mesevilág által ihletve.

Kávránné Szedmák Ilona a kerámiázás kezdeti próbálkozásai után a festészet felé fordult – de azóta is hálásan gondol a már említett mesterekre, és sosem felejtí azt az élményt, amit a rakutechnikával való alkotás jelent –, amikor szenvedélyes fényképezőként rájött, hogy a megörökített látványt jó lenne megfesteni is. Azóta ebben az irányban képezi magát, s készíti főként a tájképeit pasztell, akvarell és akril technikával. Ma már főleg szemmel fényképez a természetet járva, s a rögzített látványból születnek képei.

Eltelik sok-sok emberöltő, / aztán megszületik a csodaköltő / ki Istentől kap majd hatalmat, / hogy építsen lélekbirodalmat – írja Petrik István IRKA-tag Hetedik leszel című versében, amit az éppen a minap bemutatott Aranytoll című Poly–Art zsebkönyvben olvashatunk.

S a versben megidézett csodaköltő, József Attila megszületett 1905. április 11-én, aki az Istentől kapott hatalommal vagy inkább tehetséggel élve oly mély nyomokat hagyott a lelkünkben és szívünkben, hogy születésnapját 1964 óta a magyar költészet napjaként ünnepeljük, emlékezve rá és költészeti, gondolati örökségére.

Az örökséget megőrizni, jeles napokon fölidézni egy dolog csupán, de tovább éltetni, átformálva vagy csak egyes elemeit „újrahasznosítva” fölmutatni, ez feladat mindazoknak, akiknek erre szolgáló képesség adatott. Kinek-kinek mértéke szerint, persze...

Negyedszázada lesz lassan, hogy a Poly–Art Alapítvány első zsebkönyve megjelent, most, a huszonötödiket, az Aranytoll címűt nem egy szerzőnek szentelték, válogatást adtak közre a 2012 óta létező Poly–Art Irodalmi Díj IRKA-tag kitüntetettjeinek munkáiból.

Ha tetszik, fölfoghatjuk hát ezt a könyvecskét kilenc szerző – 43 mű – tisztelgésének a magyar költőóriás születésnapján, a magyar líra ünnepén. (Még akkor is, ha prózai írások is kerültek a válogatásba, hisz az ünneptől ez sem áll távol valójában, hiszen Márai Sándor is április 11-én született.)

Álljon is itt a köszöntők neve: **Bóhm András, Habos László, Kósa Márta, Kovács F. István, Móczár Csaba, Petrik István, Pergel Antal, Szabó Aida, Szabó Ilona Valéria.**

Azok közé tartoznak ők, akik az érdi alkotócsoporthoz tagjaként társaikkal együtt nap mint nap ápolják a méltó elődök – hiszen a dátum csak jelképes, a tisztelgés valójában minden nagy költőnknek, íróknak szól Balassitól a kortársakig – hagyatékát azzal, hogy elsősorban önmaguk megvalósításáért, de szerencsés esetben a mi gyönyörűségünkre is vetik papírra, és osztják meg gondolataikat velünk.

E kis kötetbe csomagolt tartalom ajándék hát József Attilának is, amit Petrik István szavaival nyújthatnak át az érdi tollforgatók: Dicsérni költőt, mint a jó bort...

/ Versétől örökre részegedni. / Időtlen kötetet kézbe venni.

/ Megszületsz holnap. Nagyon várunk! / A hetedik leszel, költő királyunk!

M. Nagy Péter
Érdi Újság

ÁLLATI-SZÖVEGELÉS...

Bemutatásra került Móczár Csaba Állati-szövegelés című, csaknem 40 gyermekverset tartalmazó kötete az IRKA egy rendhagyó est keretében a Szepes Gyula Művelődési Központban.

A verseket a célközönség vagy legalábbis közülük két gyermek adta elő. A felolvasásokat az egyik ihletforrás, Devecseri Gábor állatos verseinek zenés feldolgozásai tagolták, a szerzőt Somfai István vallatta, vagyis inkább kérdezgette versírásról, elődökről és utód(ok)ról, poétakarrieréről. És aki mindezt minden részletre odafigyelve megszervezte és levezényelte: az est házigazdája, Daróci Lajosné, az IRKA elnöke volt.

Móczár Csabának, mint – gyanítom – sokunknak, a szerelem adott ihletet az első versekhez. De sokunkkal ellentétben ő a szerelem elmúlása után is megtartotta ezt a jó szokását. Merthogy jó ez a szokása, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy már első haikuik is díjazták, sőt, bekerültek az Ezer magyar haiku című kötetbe (többek közt Kosztolányi és József Attila haikui mellé).

Az Állati-szövegelés a költő harmadik kötete, amelyet bár ötéves kisfiának, Nesztor Edvardnak ajánl, ahogy bevallotta, a versek még gyermeke születése előtt a világra jöttek, de addig egy fiókban szunnyadtak.

– Szerintem ez nem véletlen. Valahol biztosan éreztem, hogy lesz majd egy gyerekem, és várjam meg, hogy majd neki tudjam képletesen és fizikailag is átadni ezeket – tette hozzá Móczár Csaba.

– Meghívtak a kisfiam óvodájába a költészet napján, hogy olvassam fel ezeket a verseket. A gyerekközönség rendkívül őszinte hallgatóság. Náluk nincs pardon, ők kimutatják – gondolkodás nélkül –, amit éreznek. Éppen ezért rendkívül boldog voltam, hogy tetszettek nekik a versek, folyamatosan kérdezgettek, a felolvasás után pedig odajött hozzám az ötéves kisfiam, és azt mondta: – Büszke vagyok rád, apa.

Nekem ez a legnagyobb elismerés – mesélte el a költő.

Jakab-Aponyi Noémi
Érdmost.hu

FELAVATTÁK BÍRÓ ANDRÁS SÍREMLÉKÉT

Nem temetni jöttünk, hanem Bíró András síremlékének felavatását ünnepelni – mondta Somfai István, a Poly–Art Alapítvány elnöke kedden az Ercsi úti temetőben. Bíró Andrást, a költőt, az író, az újságírót, Érd város díszpolgárát T. Mészáros András polgármester méltatta. Bíró András három esztendővel ezelőtt hunyt el. A Poly–Art Alapítvány közössége úgy döntött, méltó emléket állítanak neki, és anyagi tehetségükhöz mérten adakoztak e célra. T. Mészáros András saját polgármesteri keretéből több mint félmillió forinttal egészítette ki az összegyűlt összeget.

Szilasi László kőfaragó mester elkészítette a terveket, és az író május 3-i születésnapjára elkészült a méltóságteljes fekete márvány síremlék, fedőlapján egy nyitott könyvvel és Bíró András arcképével.

T. Mészáros András az avatásra összegyűltek előtt Bíró Andrára emlékezett, aki pályafutása során félszáznál több könyvet írt, megszámlálhatatlan mennyiségű újság-cikket publikált, akinek pályáját 1948-ban sikeres költői indulás után derékba törte a politika, és lényegében csak 1991-ben rehabilitálták. Bíró András az 1991-ben induló Érdi Újság első szerkesztője, majd évtizedekig jegyzet-írója volt, aki lokálpatrióta elkötelezettséggel szolgált az irodalom és a publicisztika eszközeivel lakóhelyét és annak közösségét, mert hűséges ember volt, hűséges saját elveihez, szeretteihez, városához, méltó a Csuka Zoltándíjra, a díszpolgári címre, s arra, hogy büszkék legyünk rá – mondta T. Mészáros András.

A tisztelegést az Irodalomkedvelők IRKA-köre (Czabai Balázs, Daróci Lajosné, Móczár Csaba) és a Szigeti Eszter – Varga Zoltán páros meghitt műsora tette méltóvá.

M. Nagy Péter
Érdi Újság

BÚCSÚZUNK

Életének 76. évében elhunyt Böhm András költő, festő.

Hétköznapi bölcsesség, hogy az élet küzdelmek sorozata. Ez többszörösen igaz a mozgássérült emberre. Bandi minden mozdulatért, ecsetvonásért, egy-egy betű le- gépeléséért is keményen megküzdött. A kitartás és erős akarat gyümölcsei: versei, írásai, festményei, melyek kezei alatt igazgyönggyé váltak.

Hitet adott, kiutat mutatott sok sorstársának, de az egész- séges embereknek is. Ezeknél nagyobb ajándékot nem is adhatott volna.

Munkássága elismeréseként Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet kapott. Nevét a Magyar irodalmi lexikon is őrzi.

Böhm István (testvér)

Böhm András: Búcsúztató

TARTALOM

Versek:

Baka Györgyi, Barna Júlia, †Böhm András	1
†Bíró András, Dylan D. Tides,	
Fazekas Major Gizella, Gani Zsuzsanna	2
Habos László, †Jáki Ferenc, Kerepesi Igor	3
Kissné Matkó Gabriella, Kósa Márta, Lukács Mária	4
Kreischer Nelly, Magyar Diána, †Májer József	5
Móczár Csaba, Nagy-Rakita Melinda, Pálfi Nándor	6
Pálné Onódi Judit, Petrik István, Péter Éva Erika	7
Sall Margit, Schmidt Gyöngyi, Seléndy Balázs,	
Szabó Imre	8
Szöllősi Bernadett, Tarnócziné Barabás Irén,	
†Temesi Éva, Varga Zoltán	9
Tóth Mária, Valentin István, Szigeti Eszter	10

Diákirók:

Szatmári Kristóf, Petrovics Zoltán, Fehér Ádám,	
Szalóczy Emma	11

Jankovics Márta rovata	12
------------------------	----

Haiku-oldal	14
-------------	----

Kedves verseim (Vikár János)	16
------------------------------	----

Prózák:

Carl Astro: Naplórészletek	17
Karácsony István: Honorárium	18
Kárász Tamás: Édesanya,	
Kovács F. István: Arany	19
Magyarádi Ágnes: Imola háborúja	21
Pergel Antal: Törzsfajlódás	22
Rendik Zsuzsa: A Deákné vászna	23
Szigetvári Zsófia Petra: Emlék	24
Szabó Ilona Valéria: Mák és társai	25
Szeghy Karolina: A méhecske és a pillangó	26

Bemutakozás:

Szöllősi Bernadett, Falusné Chrestels Erzsébet	27
--	----

KÉK-oldal

Az idei első KÉK-kiállítás,	
Angyalok a Fecskepalotában (Daróci Lajosné)	28

Beszámolók:

Igaz hitnek lángja lennék,	
Baka Györgyi szerzői estje (Daróci Lajosné)	29
Pódiumest a könyvtárban (M. Nagy Péter)	30
Állati-szövegelés... (Jakab-Aponyi Noémi),	
Felavatták Bíró A. síremlékét (M. Nagy Péter)	31
Búcsúzunk	32

Illusztrációk:

Falusné Chrestels Erzsébet	
----------------------------	--

HONLAP:

WWW.poly-art.hu

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048